Natuurtoets Kabeltracé 150 kV tussen Halsteren en Zierikzee

Veld- en bodemonderzoeken Netversterking Schouwen-Duiveland

Toetsing Omgevingswet en NNN

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0476754.100
definitief revisie 3.0
18 april 2025

www.anteagroup.nl

Natuurtoets Kabeltracé 150kV tussen Halsteren en Zierikzee

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN

projectnummer 0476754.100
documentnummer 0476754-BO-NT-Kabel
definitief revisie 3.0
18 april 2025

Auteur(s)
W.R. Klok

Opdrachtgever
TenneT TSO B.V.
Utrechtseweg 310
6812 AR ARNHEM

Gecontroleerd
D.J. Broström

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

datum	beschrijving	vrijgave
18 april 2025	Definitief, revisie 3.0	M. Scholten

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
1.1 Aanleiding & planvoornemen 4
1.2 Doel 5
1.3 Leeswijzer 5
1.4 Omgevingswet 5

2. Effectbeschrijving en -beoordeling 6
2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek 6
2.2 Effectbepaling voornemen 7
2.3 Soortbescherming 7
2.3.1 Vogels 7
2.3.2 Zoogdieren – vleermuizen 12
2.3.3 Zoogdieren – overige zoogdieren 13
2.3.4 Amfibieën 17
2.3.5 Reptielen 19
2.3.6 Vissen 19
2.3.7 Insecten 20
2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen 20
2.3.9 Zorgplicht 22
2.4 Natura 2000 23
2.5 NNN 24
2.6 Bijzonder provinciaal landschap 28
2.6.1 Agrarisch gebied van ecologische betekenis 28
2.6.2 Groenblauwe mantel 29
2.7 Beschermde houtopstanden 29

3. Conclusie & advies 31

4. Bibliografie 34

Bijlage 1 Wettelijk kader 36

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets 45

Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF 48

Bijlage 4 Kaart met kruisingen van het tracé t.o.v. Natuur Netwerk Zeeland-gebieden 51

Bijlage 5 Kaart met kruisingen van het tracé met mogelijk essentiële vleermuis vliegroutes 54

1. Inleiding

1.1 Aanleiding & planvoornemen

Antea Group heeft de opdracht gekregen voor het uitvoeren van veld- en bodemonderzoeken ten behoeve van het ontwerp, de engineering, de bestemmingsplanwijziging en vergunningverlening van de aanleg van een nieuw ondergrondse hoogspanningsverbinding (150 kV) tussen de nieuwe hoogspanningsstations nabij Halsteren en Zierikzee. Dit tracé is onderdeel van het TenneT-project Netversterking Schouwen-Duiveland.

TenneT TSO B.V. dient zorg te dragen voor een robuust en een voor de toekomst gereed nationaal elektriciteitsn2et. Samen met de regionale netbeheerders voor Zeeland (Stedin), en West-Brabant (Enexis) heeft TenneT studies uitgevoerd en voorstellen uitgewerkt om de knelpunten op te lossen en ruimte te maken op het elektriciteitsnet. Deze studies en daarbij behorende keuzes zijn tot stand gekomen in overleg met de provincie Zeeland, de provincie Noord-Brabant en met de betrokken gemeenten: Schouwen-Duiveland, Tholen en Bergen op Zoom. De gekozen oplossing omvat het realiseren van de volgende projecten:

1. Een hoogspanningsstation (380 kV/ 150 kV/ 20 kV) in de buurt van de bestaande 380 kV hoogspanningslijn nabij Halsteren.
2. Een hoogspanningsstation (150 kV/ 20 kV) nabij Zierikzee.
3. Een ondergrondse hoogspanningsverbinding (150 kV) tussen de nieuwe hoogspanningsstations nabij Halsteren en Zierikzee, via Tholen.
4. Een inlussing van hoogspanningsstation Halsteren op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg.

Dergelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden: Omgevingswet (OW) en Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van drie natuurtoetsen.

Voorliggende natuurtoets betreft project 3: een ondergrondse hoogspanningsverbinding (150 kV) tussen de nieuwe hoogspanningsstations nabij Halsteren en Zierikzee, via Tholen.

De werkzaamheden worden verder toegelicht in paragraaf 1.2.

Planvoornemen

TenneT TSO B.V. is voornemens om een nieuw ondergrondse 150 kV hoogspanning verbinding te realiseren tussen de gemeente Bergen op Zoom en Zierikzee in de provincies Noord-Brabant en Zeeland.
De kabelverbinding tussen Halsteren en Schouwen-Duiveland gaat bestaan uit een tweecircuits 150 kV kabelverbinding met een maximale lengte van 30 kilometer. Uitgangspunt is dat deze kabelverbinding via een open ontgraving zal worden aangelegd. Na afloop van de aanleg zal de geul weer worden dichtgemaakt waarna het gebied weer de voormalige functie vervult. Voor de aanleg van de kabel onder het Schelde-Rijnkanaal, diverse wegen, het Mastgat (Oosterschelde), natuurgebieden, dijken en watergangen door. Op deze manier worden negatieve effecten op deze gebieden voorkomen, doordat het tracé er onderdoor gaat. Zo hoeven er geen bomen gekapt te worden of sloten te worden gedempt op locaties waar boringen worden uitgevoerd.

Figuur 1.1 geeft de ligging van het tracé weer.

In deze rapportage zijn de resultaten van de natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven op de vraag of het plan uitvoerbaar is.

Figuur 1.1. Tekening van het plangebied met omliggende geplande kabeltracé, bestaande uit openontgraving (rood) en HDD-boringen (blauw) Bron: TenneT TSO B.V.

1.2 Doel

Het doel van de natuurtoets is om een goed eerste beeld te krijgen van de (beschermde) natuurwaarden die in het plangebied en de (directe) omgeving aanwezig (kunnen) zijn. Dit gebeurt door het uitvoeren van een bureaustudie en oriënterend terreinbezoek. Op basis hiervan wordt getoetst of op de - in het kader van de Omgevingswet beschermde natuurwaarden - als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kunnen optreden. Daarnaast wordt ingegaan op de eventuele vervolgstappen die noodzakelijk zijn.

1.3 Leeswijzer

De natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 beschrijft de aanleiding van de natuurtoets en voorgenomen ontwikkeling;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het gebied en toetst de (in de omgeving) aanwezige beschermde soorten, beschermde gebieden en houtopstanden aan de omgevingswet en overige beleidskaders.
- Hoofdstuk 3 bevat de conclusies en advies over de te nemen vervolgstappen.

In bijlage 1 wordt het wettelijk kader beschreven. In bijlage 2 wordt de methodiek van voorliggende natuurtoets beschreven.

1.4 Omgevingswet

De natuurtoets, definitief revisie 2.0 is opgesteld in overeenstemming met de Wro/Wabo-wetgeving. Het onderhavige rapport is aangepast aan de Omgevingswet. Er hebben verder geen tekstuele en inhoudelijke wijzigingen plaatsgevonden in revisie 3.0.

2. Effectbeschrijving en -beoordeling

In paragraaf 2.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 de effectbepaling van het plan gegeven. In paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 wordt respectievelijk ingegaan op de aanwezigheid van en toetsing aan beschermde soorten onder de Omgevingswet (Ow) Natura 2000-gebieden, NNN, overig provinciaal beleid van de provincie Noord-Brabant en Zeeland en beschermde houtopstanden onder de Ow.

Indien blijkt dat een onderdeel van paragraaf 2.3 t/m paragraaf 2.7 niet relevant is voor voorliggend planvoornemen, vindt er geen toetsing van het voornemen aan de Omgevingswet (of ander relevant beleidskader) van dat onderdeel plaats.

2.1 Gebiedsbeschrijving: resultaat terreinbezoek

Op 24 mei 2022 is ervan af circa 08:00 uur terreinbezoek uitgevoerd door een deskundige ecoloog van Antea Group bij onbewolkt weer met een temperatuur van circa 17 °C. Tijdens de terreinbezoeken is het tracé (met 20 meter bufferzone) met de auto afgereden en zijn delen te voet belopen en gecontroleerd op aanwezige beschermde soorten en de aanwezige biotoopkenmerken. In juni t/m augustus 2024 zijn middels 3 aanvullende terreinbezoeken de oevers en bermen langs de akkers gecontroleerd op de aanwezigheid van holten en burchten. De extra bezoeken zijn uitgevoerd met onbewolkt, droog weer met een gemiddelde temperatuur van 20°C.

Het tracé ligt in de gemeentes Schouwen-Duiveland, Tholen en Bergen op Zoom, in de provincies Zeeland en Noord-Brabant. Het geplande tracé doorkruist voornamelijk akkers, weilanden, bomenrijen, wegen, watergangen en dijken. Daarbij kruist het tracé een zeearm in de Zeeuwse delta, het Mastgat.

De weilanden langs het tracé worden in de huidige situatie intensief beheerd en zijn begroeid met voornamelijk raaigras. Daarnaast worden de akkers voor het merendeel gebruikt voor maïs- of kolenteelt en zijn de oevers van de watergangen met name kaal of begroeid met riet en ruigtevegetatie. De watergangen liggen langs het gehele tracé op circa 1 meter dieper dan het maaiveld met weinig watervegetatie. De bomenrijen, hagen en bosschages die doorkruist worden door het tracé bestaan uit soorten als es, haagbeuk, Canadese- en zwarte populier.

Naast het controleren op de aanwezigheid van flora en fauna is een boominventarisatie uitgevoerd met boomklem en hoogtemeter. De boominventarisatie wordt separaat gerapporteerd.

In figuur 2.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Voorbeeld van een akker langs het geplande tracé.

Voorbeeld van een dijk binnen het plangebied, begroeit met essen.

Voorbeeld van een watergang langs het geplande tracé met een bomenrij, bestaande uit schietwilg.

Voorbeeld van een bosschage langs het geplande tracé, bestaande uit productiebos van Canadese populier.

Figuur 2.1. Impressie van het plangebied.

2.2 Effectbepaling voornemen

De volgende activiteiten vinden plaats als gevolg van het planvoornemen die een effect kunnen hebben op (het leefgebied van) (beschermde) soorten en beschermde gebieden:

- *Er worden tijdelijk geulen gegraven in agrarische percelen;*
- *Er worden tijdelijk werkplaatsen d.m.v. rijplaten en bodemopslag aangebracht in de agrarische percelen;*
- *Dijken, greppels, sloten en bomen- en hagenrijen worden gekruist m.b.v. een HDD-boring;*

De voorgenomen werkzaamheden waaronder transport van materiaal en andere bouwwerkzaamheden zullen gepaard gaan met trilling en geluidsverstoring. Deze verstoringen zijn van tijdelijke aard en vinden alleen tijdens de uitvoeringsfase plaats.

2.3 Soortbescherming

In de onderstaande paragrafen worden per soortgroep de resultaten van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek beschreven. Op basis van het bureauonderzoek en het oriënterend terreinbezoek wordt ingegaan op de mogelijk effecten die als gevolg van het planvoornemen op mogelijk aanwezige beschermde soorten kunnen optreden. Indien negatieve effecten op beschermde soorten niet zijn uit te sluiten, wordt geadviseerd over de te nemen vervolgstappen.

2.3.1 Vogels

Soorten met een jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.1. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort
Buizerd
Boomvalk
Gierzwaluw
Grote gele kwikstaart
Havik
Huismus
Kerkuil
Ooievaar
Ransuil
Roek
Slechtvalk

Soort
Sperwer
Steenuil
Wespendief
Zwarte wouw
Buizerd

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats, alsook bij wezenlijke aantasting van de functionele leefomgeving, altijd omgevingsvergunningsaanvraag flora- en fauna-activiteit moet worden aangevraagd. Dit zijn boombroedende soorten (zoals buizerd en ransuil), gebouwbroedende soorten (zoals huismus en gierzwaluw) en overige soorten (zoals grote gele kwikstaart en steenuil).

Tijdens de terreinbezoeken zijn o.a. overvliegende buizerds, havikken, sperwers en boomvalk aangetroffen. Echter zijn in (de directe omgeving van) het plangebied geen grote nesten in bomen aangetroffen die kunnen toebehoren aan boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest. De aanwezigheid van nestplaatsen van boombroedende soorten met een jaarrond beschermd nest kan in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten. Het plangebied kan wel onderdeel uitmaken van de functionele leefomgeving van boombroedende vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest die in de wijde(re) omgeving broeden, zoals buizerd. Voor deze en overige vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest maakt het plangebied gezien de zeer beperkte (mogelijkheid aan) aanwezige voedselbronnen geen essentieel onderdeel uit van de functionele leefomgeving.

Gierzwaluw en huismus.
De huismus en gierzwaluw zijn soorten die voornamelijk in gebouwen broeden. De nesten van de huismus worden meestal onder dakpannen of daklijsten (BIJ12, 2017a) aangetroffen. De gierzwaluw nestelt in (hoge) bebouwing in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens (BIJ12, 2017b). Het tracé loopt niet langs boerderijen, waardoor er geen gebouwen of tuinen verloren gaan. Effecten op nesten en leefgebied van gierzwaluw en huismus kunnen hierdoor worden uitgesloten.

Kerkuil
De kerkuil broedt in ons land veelal in speciale nestkasten en incidenteel in boomholten. Aangezien er langs het tracé geen nestkasten of boomholtes zijn waargenomen, kan het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de kerkuil worden uitgesloten. Daarnaast zal er geen essentieel leefgebied verloren gaan ten gevolge van het plan. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de kerkuil kunnen worden uitgesloten.

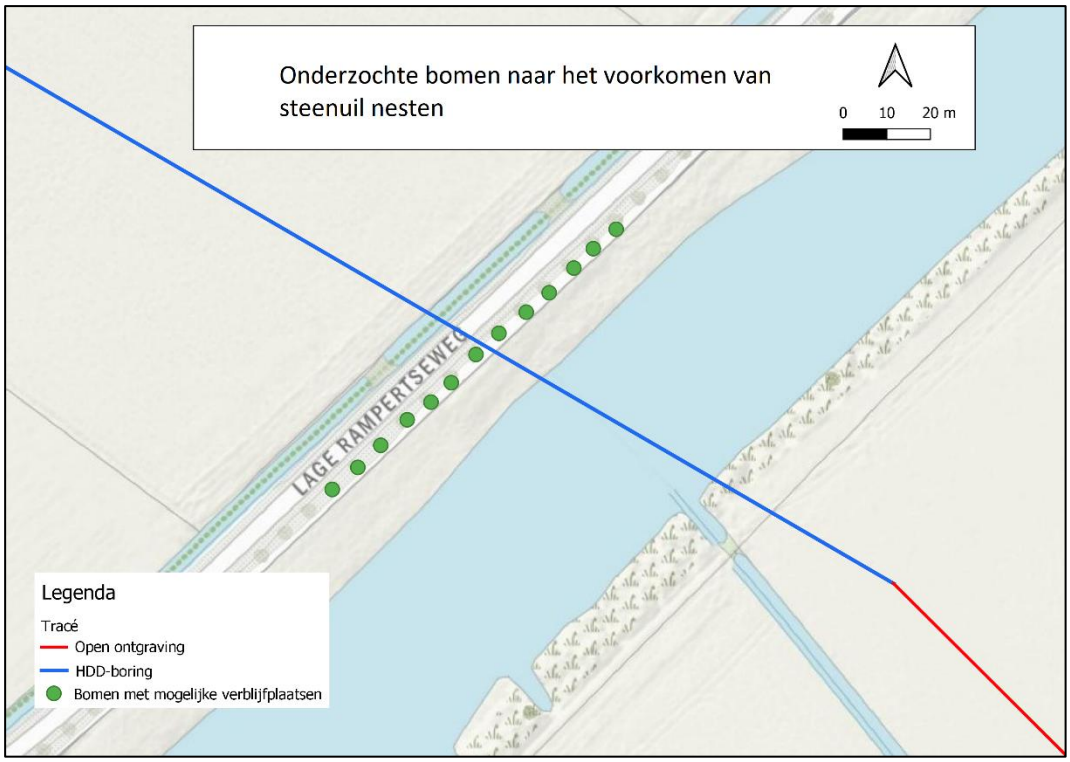
Slechtvalk
De slechtvalk heeft als natuurlijke broedplaatsen rotswanden, kliffen en in mindere mate boomnesten. Het is een vogel van open agrarische gebieden, half beboste landschappen tot en met steden waar een groot prooiaanbod aanwezig is en voldoende hoge gebouwen. Ten tijde van het terreinbezoek is de slechtvalk niet waargenomen. Voorkomen van een jaarrond beschermd nest van deze soort in de plangebieden kan worden uitgesloten. Daarnaast zal er geen essentieel leefgebied van de slechtvalk verloren gaan ten gevolge van het plan. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van de slechtvalk kunnen daarom worden uitgesloten.

Overige soorten
Grote gele kwikstaart
De grote gele kwikstaart broedt en foerageert vrijwel uitsluitend aan de oevers van natuurlijke stromende beken en rivieren, liefst met loofbos of loofbomen omzoomd. De grote gele kwikstaart nestelt langs snelstromende beken in natuurlijke oevers of onder bruggen en in gebouwen. In het plangebied is geen snelstromende beek aanwezig. Hiermee kan het voorkomen van jaarrond beschermde nesten van de grote gele kwikstaart worden uitgesloten.

Steenuil
De steenuil komt veelal voor in kleinschalige cultuurlandschappen met een variatie aan houtwallen, heggen, weitjes en knoestige bomen. Deze soort maakt zijn nesten voornamelijk in oude bomen, schuren of nestkasten.

Er gaan bomen verloren ten gevolge van het plan die geschikt zouden zijn voor de steenuil. Het tracé passeert enkele bomenrijen bestaande uit geknotte wilgen met stamholtes. De bomen zijn tijdens het inmeten voor de boominventarisatie gecontroleerd op aanwezigheid van steenuilen en vleermuizen. Er zijn enkele knotwilgen aan de Lage Rampertseweg te Oosterland, die mogelijk kunnen dienen als nestlocatie voor de steenuil (Figuur 2.2 en Figuur 2.3).

Tijdens de terreinbezoeken waren de bomen niet in gebruik als nest door steenuil. Daarnaast zijn er ook geen nesten waargenomen in de knotwilgen binnen een straal van 100 meter rondom het tracé. Voorkomen van een jaarrond beschermd nest van de steenuil in de nabijheid van het tracé kan worden uitgesloten.

Figuur 2.2. Locatie van grote knotwilgen met holtes en gaten.

Figuur 2.3. Knotwilgen aan de Lage Rampertseweg.

Nestplaatsen en essentieel leefgebied van soorten met een jaarrond beschermd nest kunnen in (de directe omgeving van) het plangebied worden uitgesloten.

Soorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest (categorie 5)

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vogels met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.2. Overzicht van waargenomen vogelsoorten met een mogelijk jaarrond beschermd nest in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	*Categorie*
Blauwe reiger	5
Boerenzwaluw	5
Bonte vliegenvanger	5
Boomklever	5
Boomkruiper	5
Bosuil	5
Brilduiker	5
Draaihals	5
Eidereend	5
Ekster	5
Gekraagde roodstaart	5
Glanskop	5
Grauwe vliegenvanger	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Hop	5
Huiszwaluw	5
IJsvogel	5
Kleine bonte specht	5
Kleine vliegenvanger	5
Koolmees	5

Soort	*Categorie*
Kortsnavelboomkruiper	5
Oeverzwaluw	5
Pimpelmees	5
Raaf	5
Ruigpootuil	5
Spreeuw	5
Tapuit	5
Torenvalk	5
Zeearend	5
Zwarte kraai	5
Zwarte mees	5
Zwarte roodstaart	5
Zwarte specht	5

Tijdens het terreinbezoek zijn enkele categorie 5-soorten waargenomen (boerenzwaluw, koolmees, spreeuw). Nesten van de categorie 5-vogelsoorten zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Dit laatste is op het plangebied niet van toepassing. Er zijn geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheid hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen. De categorie 5-soorten vallen daarmee onder de bescherming van algemene broedvogels.

Algemene broedvogels

Tijdens de terreinbezoeken zijn enkele algemene broedvogels waargenomen (o.a. boerenzwaluw, smient, wilde eend, spreeuw, merel, houtduif, kievit, koolmees, witte kwikstaart, fazant, purperreiger). De bosschages en overige vegetatie in en rondom het plangebied bieden nestgelegenheid aan deze algemene soorten.

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Ow (artikel 11.37 Bal). Indien nesten aanwezig zijn, mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden. Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in het broedseizoen (circa maart tot en met juli[1]) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze zijn geen belemmeringen vanuit de Omgevingswet aan de orde.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een deskundig ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied, kunnen locatiespecifieke maatregelen worden voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden totdat het nest niet meer in gebruik is.

Vervolgstappen

De werkzaamheden dienen uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen (medio maart/ juli). Indien dit niet mogelijk is dient er voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologische vrijgave te worden uitgevoerd door een erkend ecoloog.

[1] Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

2.3.2 Zoogdieren – vleermuizen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vleermuizen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.3 Overzicht van waargenomen vleermuizen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	*Beschermingsregime* Artikel 11.46 Bal
Gewone dwergvleermuis	X
Gewone grootoorvleermuis	X
Laatvlieger	X
Ruige dwergvleermuis	X

Voor vleermuizen zijn drie functies van het leefgebied te onderscheiden die van groot belang zijn. Dit zijn verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Foerageergebieden en vliegroutes zijn alleen beschermd als deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van de verblijfplaats, zogenaamde essentiële foerageergebieden en essentiële vliegroutes. Deze drie onderdelen (verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied) worden hieronder nader beschouwd.

Verblijfplaatsen

Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, holen of scheuren van voornamelijk grote of oude bomen.

Er vinden geen werkzaamheden aan bomen of bebouwing plaats waardoor geen verblijfplaatsen permanent worden aangetast. Echter er wel verstoring plaatsvinden op omgelegen verblijfplaatsen in bomen en bebouwing indien nachtelijke verlichting wordt toegepast. Hiermee kan makkelijk rekening gehouden worden door verlichting niet te richten op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen.

Vervolgstappen

Om eventuele verstoring op aanwezige omgelegen verblijfplaatsen te voorkomen, dienen volgende maatregelen te worden uitgevoerd:

- Werkzaamheden dienen enkel overdag te worden uitgevoerd;
- Nachtelijke verlichting dient enkel te worden toegepast op het aanwezige werkterrein waarbij uitstraling op omstaande bomen en bebouwing wordt voorkomen.

Essentiële vliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen en watergangen) als vliegroutes. Langs het gehele tracé zijn meerdere rijvormige elementen die mogelijk dienen als essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Een aantal soorten vleermuizen gebruikt steeds dezelfde lijnvormige elementen om zich te verplaatsen van de verblijfplaatsen naar de foerageergebieden. Wanneer een dergelijke route onderbroken wordt of helemaal verdwijnt vervalt deze mogelijkheid. Wanneer geen alternatieve route aanwezig is en de route gebruikt wordt door veel vleermuizen kan dit een groot effect hebben op de vleermuispopulatie in een gebied.

Het tracé passeert meerdere lijnvormige elementen als watergangen en bomenrijen. Niet iedere bomenrij kan als essentieel worden beschouwd, echter zijn er een aantal rijvormige elementen waarvoor weinig tot geen alternatieve vliegroute aanwezig is. Deze rijvormige elementen vormen een verbinding tussen boerderijen, dorpen en (mogelijke) foerageergebieden. De mogelijke essentiële vliegroutes worden gekruist door het tracé door middel van een HDD-boring. In het geval van de huidige kruising met een HDD gaan **geen** vliegroutes

verloren. Dit betekent dat het huidige voornemen geen negatieve effecten heeft op het leefgebied van vleermuizen.

Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat de watergangen en bomenrijen ten alle tijden de functie van vliegroute en foerageergebied moeten kunnen vervullen.
Wanneer aan de volgende randvoorwaarden wordt voldaan zijn geen negatieve effecten op deze potentiële vliegroute voor vleermuizen te verwachten.

- De werkzaamheden worden tussen zonsopkomst en zonsondergang uitgevoerd;
- Indien werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopkomst worden uitgevoerd mag geen kunstmatige verlichting worden toegepast die op de vliegroutes en foerageergebieden schijnt.

Indien niet aan deze randvoorwaarden kan worden voldaan dient voorafgaande aan de werkzaamheden het gebruik van de watergang inzichtelijk te worden gemaakt door middel van een nader onderzoek.

Indien er verandering plaatsvindt in het voornemen en er wel bomen van mogelijk essentiële vliegroutes worden verwijderd of watergangen worden gedempt, dient eerst onderzoek gedaan te worden naar het gebruik van deze bomenrijen door vleermuizen. De kaarten in Bijlage 5 geven de locaties per gemeente weer van rijvormige elementen die mogelijk dienen als essentiële vliegroutes.

Nader onderzoek
Indien sprake is van werkzaamheden welke essentiële vliegroutes van vleermuizen beïnvloed, dient te worden bepaald of eventuele verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. ***Hiervoor is inzicht noodzakelijk in het daadwerkelijke gebruik van het plangebied door vleermuizen. Dit dient onderzocht te worden middels de Vleermuisprotocol 2021, van de Netwerk Groene Bureaus.*** *De watergangen en bomenrijen dienen te worden gemonitord door middel van twee bezoeken, waarvan minstens één in de kraamtijd (half mei tot half juli) en de ander tussen half april en 1 september. De bezoeken hebben een tussenperiode van minstens 4, maar liefst 8 weken. De bezoeken zijn in de regel avondbezoeken, maar kunnen (rekening houdend met omstandigheden en soorten) soms ook een 's ochtends worden uitgevoerd.*

De bezoeken dienen te worden uitgevoerd bij minimaal een temperatuur van 8 graden Celsius, windkracht minder dan 5 Bft en maximale neerslag motregen. Bij de bezoeken, uitgevoerd door ter zake kundige ecologen met opnameapparatuur, zijn de waargenomen vleermuizen, indien significant voor de opdracht, en hun gedrag geregistreerd.

Essentieel foerageergebied

Foerageergebied van vleermuizen betreft locaties waar vleermuizen hun voedsel verzamelen. Dit kunnen uiteenlopende gebieden zijn.

In het plangebied is marginaal geschikt foerageergebied aanwezig voor vleermuizen, vanwege het zeer geringe oppervlak aan (en grotendeels afwezigheid van) opgaande beplanting. Daarbij is geen sprake van unieke beplanting en/of structuren die enkel in het plangebied aanwezig zijn. In de omgeving van het plangebied is vergelijkbaar alternatief foerageergebied aanwezig. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied kan worden uitgesloten.

2.3.3 Zoogdieren – overige zoogdieren

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van overige soorten zoogdieren in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.4 Overzicht van waargenomen zoogdieren in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zoogdieren

Boommarter	X		
Egel			X
Das		X	
Bruinvis	X		
Gewone zeehond		X	
Grijze zeehond		X	
Noordse woelmuis	X		
Bever	X		
Bunzing		X	
Damhert		X	
Haas		X	
Konijn		X	
Hermelijn		X	
Huisspitsmuis			X
Ree			X
Wezel		X	

Noordse woelmuis
De noordse woelmuis leeft in hoge vegetaties met vooral grasachtige planten. In gebieden waar andere woelmuizen voorkomen, leeft de soort veel in natte terreinen, zoals rietland, moeras, zeer extensief gebruikte weilanden, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstroomde terreinen. De noordse woelmuis kan goed eilandjes bereiken, waar hij dan vaak als enige woelmuis voorkomt. De soort is gevoelig voor concurrentie met andere woelmuizen (Zoogdierenvereniging, 2021).

Aangezien het tracé grotendeels uit intensief beheerd akkerland bestaat, zijn er geen geschikte biotopen aanwezig. Daarbij zal binnen de akkers en bermen een grote concurrentie van andere woelmuizen als veldmuis en aardmuis aanwezig zijn. Derhalve vindt de noordse woelmuis geen geschikt habitat in dergelijke akkers. Door voorliggende redenen wordt de noordse woelmuis niet verwacht in de nabijheid van het tracé.

Damhert
Het damhert komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen, minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. De soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onder begroeiing. Belangrijk is dat er voldoende gras is. Ook komen damherten voor in randzones bij open plekken, graslanden en akkerranden en in parkachtige bosgebieden.

Het tracé loopt niet door bosschages, waardoor er geen effecten plaatsvinden voor het leefgebied van damherten. Het is mogelijk dat damherten akkers passeren en hierbij ook het planvoornemen. Echter is de soort in staat om een openliggende geul van enkele meters te passeren en hier niet in te vallen. Negatieve effecten op damherten kunnen worden uitgesloten.

Haas
De status van de haas is sinds 3 november 2020 op de geactualiseerde Rode Lijst Zoogdieren gewijzigd naar ‘’gevoelig’’. Als reactie hierop heeft de provincie Zeeland de vrijstelling op de haas laten vervallen, waarna deze beschermd is onder de Wet natuurbescherming en vervolgens de Omgevingswet.

De haas heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden maar komt ook wel voor in open bos, heide en kwelders. De haas is waargenomen op meerdere locaties langs het gehele tracé. Binnen het plangebied is geschikt biotoop aanwezig voor de haas. De haas is beschermd in de provincie Zeeland onder artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal van de Ow. De haas heeft geen vast leefgebied of territorium, waardoor deze gemakkelijk verplaatst naar een nieuw leefgebied. Aangezien zich in de omgeving van het plangebied genoeg alternatief leefgebied bevindt, zal er ook geen essentieel leefgebied verdwijnen. Daarnaast kan het plangebied na afloop van de werkzaamheden weer bewoond worden door hazen. Hierdoor vinden er geen permanent effecten plaats op het leefgebied van de haas. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat werkzaamheden buiten de kwetsbare periode van hazen dient te worden uitgevoerd zodat er geen jonge hazen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Vervolgstappen
Het wordt geadviseerd om te werken buiten de periode wanneer jonge hazen aanwezig zijn (januari-oktober). Jonge hazen zijn niet zo mobiel als volwassen hazen, waardoor deze niet weg kunnen rennen van werkvoertuigen. Geadviseerd wordt om te werken vanuit één richting zodat aanwezige volwassen hazen kunnen wijken naar het overige deel van de akker waarin niet gewerkt wordt. Daarbij wordt geadviseerd voorafgaand aan de werkzaamheden het werkterrein te controleren op de aanwezigheid van hazen, zodat deze de tijd kunnen krijgen om uit te wijken.

Boommarter
Boommarters kiezen hun rustplaatsen vaak in boomholten, konijnen-, vossen of dassenholen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten van de boommarter zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholen, in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Boommarters maken meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan.

Het tracé loopt niet door grotere bosschages. Daarnaast zijn er geen holtes waargenomen in de bomen die mogelijk verwijderd dienen te worden, dat groot genoeg zijn voor de boommarter. Hierdoor kunnen negatieve effecten op het leefgebied van de boommarter worden uitgesloten.

Konijn
Konijnen leven in holen en hebben daarom een voorkeur voor zandige bodems waarin het makkelijk graven is. Ze prefereren halfopen landschappen zoals perken, akkers, tuinen en bosranden en mijden vochtige terreinen zoals moeras en veen of zware klei, omdat ze daarin geen holen kunnen graven. Het merendeel van het tracé loopt door bovengenoemde landschappen.

Delen van het tracé voldoen aan de biotoopeisen van het konijn. Het konijn is beschermd in de provincie Zeeland onder artikel 3.10 van de Wnb. Daarnaast is het konijn, in tegenstelling tot de haas, gebonden aan een vast leefgebied. Dit komt doordat het konijn gebruik maakt van burchten. Het tracé kruist de greppels, sloten, hagen- en bomenrijen door middel van een HDD-boring. Leefgebieden binnen deze delen zullen geen negatieve effecten ondervinden ten gevolge van het voornemen.

Binnen de tracédelen waar gewerkt wordt met behulp van open ontgravingen zijn geen konijnenburchten waargenomen. Deze kunnen mogelijk wel aanwezig zijn in de oeverzones nabij struwelen. Het wordt derhalve geadviseerd om de bodemopslag en werkterrein aan de binnenzijde van de akker te maken en buiten de oeverzones te werken. Nabij het tracé bevindt voldoende leefgebied en zullen de openontgravingen na afloop van de werkzaamheden terugkeren naar de huidige situatie. Negatieve effecten ten gevolge van het plan op het konijn kan dan ook worden uitgesloten.

Vervolgstappen
Grondopslag en werkterreinen m.b.v. rijplaten dienen buiten de oeverzones te worden gecreëerd om eventueel aanwezige burchten niet te bedelven. Op deze manier vindt er geen verstoring en overtreding van de Wnb plaats.

Kleine marterachtigen (bunzing, wezel en hermelijn)
De bunzing heeft een voorkeur voor kleinschalig landschap met houtwallen, greppels en sloten met overhangende vegetatie, ook dorpen en buitenwijken van steden vormen geschikt leefgebied. Een bunzing maakt zijn schuilplaats in oude holen van bijvoorbeeld konijn, mol, vos en das. Daarnaast ook onder steenhopen, houtmijten, in holle bomen of onder boomwortels. Binnen het plangebied bevinden zich sloten met stijl aflopende oevers die mogelijk gebruikt kunnen worden door de bunzing.

Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar ook: bossen, duinen, wei- en akkerland. Het plangebied voldoet aan de biotoopeisen voor de wezel doordat er watergangen en hagen

aanwezig zijn nabij het tracé. De percelen rondom het tracé zullen hoogstwaarschijnlijk dienen als leefgebied (foerageergebied etc.)

De hermelijn komt in alle habitatten voor, van open plekken, in bossen, houtwallen, duinen en akkers. Vergeleken met de wezel, heeft de hermelijn een voorkeur aan vochtigere terreinen. De enige voorwaarde is dat er voldoende dekking aanwezig is. De hermelijn leeft in een hol en verplaats zich voornamelijk langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, oeverlijnen, etc. Het tracé loopt door meerdere akkers die voldoen aan de habitateisen van de hermelijn.

Alle marterachtigen zijn beschermd in de provincie Noord-Brabant onder artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal van de Ow. Voor de genoemde soorten is geschikt leefgebied aanwezig in langs het gehele tracé. Zo bevinden zich sloten met stijl aflopende oevers, hagenrijen, greppels en ruigtes, langs het tracé die mogelijk gebruikt kunnen worden door de bunzing. Het tracé kruist de greppels, sloten, hagen- en bomenrijen door middel van een HDD-boring. Er gaat geen leefgebied verloren van de kleine marterachtigen nabij deze delen van het tracé.

In de delen waar gewerkt wordt met behulp van een open ontgraving zijn geen holtes waargenomen waarin kleine marterachtigen kunnen verblijven. In de oeverzones zijn mogelijk wel geschikte verblijfplaatsen als konijnen- rattenholen aanwezig. Hierdoor wordt geadviseerd om de tijdelijke grondopslag en werkterreinen buiten de oeverzones te realiseren.
De werkzaamheden zullen dan ook geen effect hebben op verblijfplaatsen van kleine marterachtigen. Daarnaast bevindt er om het tracé voldoende leefgebied en zullen de openontgravingen na afloop van de werkzaamheden weer dienen als leefgebied. Negatieve effecten ten gevolge van het plan op kleine marterachtigen kunnen worden uitgesloten.

Vervolgstappen
Grondopslag en werkterreinen m.b.v. rijplaten dienen buiten de oeverzones te worden gecreëerd om eventueel aanwezige verblijfplaatsen niet te bedelven. Op deze manier vindt er geen verstoring en overtreding van de Wnb plaats.

Bever
Bevers komen voor in het overgangsgebied tussen land en water, zoals moerassen, beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rivieren en meren omzoomd door (broek)bossen met bomen als wilg en populier. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste (Zoogdierenvereniging, 2021a). Aangezien dergelijke habitattypen niet voorkomen in het plangebied kan de aanwezigheid van de bever binnen de grenzen van- of in nabijheid van plangebied worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zoogdieren niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde soorten zoogdieren in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen
Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bosmuis, huisspitsmuis, etc. Het betreft de agrarische percelen met holten. Door de voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Brabant en Zeeland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.11 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

Vervolgstappen
Werkzaamheden dienen vanuit één richting te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Daarbij dienen holten en rommelhoeken te worden ontzien van de werkzaamheden indien mogelijk.

2.3.4 Amfibieën

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van amfibieën in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

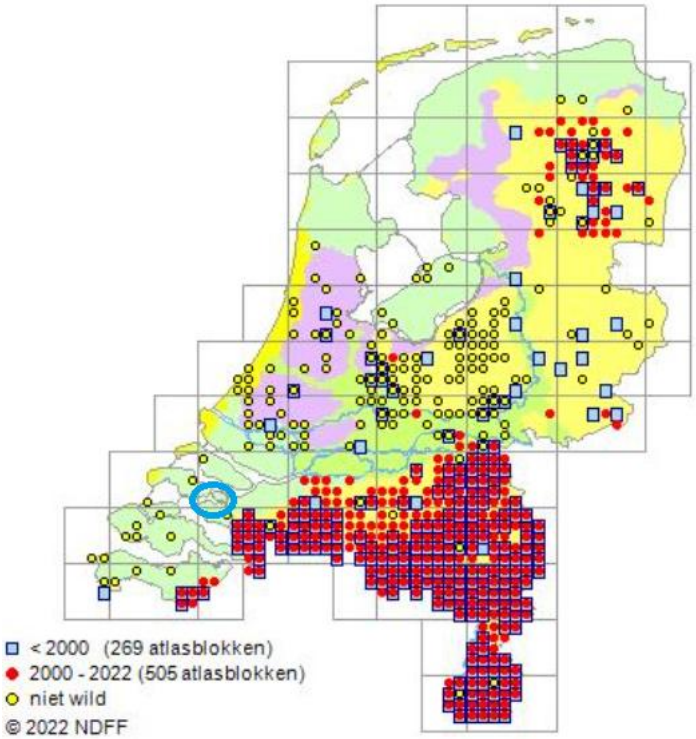
Tabel 2.5 Overzicht van waargenomen amfibieën in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde amfibieën
Alpenwatersalamander		X	
Bruine kikker			X
Bastaardkikker			X
Gewone pad			X
Rugstreeppad	X		

Alpenwatersalamander

De Alpenwatersalamander is niet kieskeurig wat betreft zijn voortplantingsbiotoop. In het voorjaar is hij in allerlei typen water te vinden, zolang het niet snelstromend of rijk aan vis is. Deze soort heeft een voorkeur voor zandige leemgronden, waar hij voorkomt in beboste gebieden (loofbos) of kleinschalige landschappen met heggen en struwelen. Het plangebied voldoet aan de habitatseisen van de alpenwatersalamander. Echter betreft de populatie alpenwatersalamander die uit NDFF naar voren komt, uit een ontsnapte of vrijgelaten populatie. Daarnaast is deze populatie op circa 1 kilometer van het tracé waargenomen. Het voorkomen van alpenwatersalamander in de sloten langs het tracé kan om deze reden worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Verspreidingskaart van de alpenwatersalamander in Nederland. Bron: Ravon.

Figuur 2.4. Verspreidingskaart van de alpenwatersalamander in Nederland. Bron: Ravon.

Rugstreeppad

Op de eilanden Schouwen-Duiveland en Tholen komen grote aantallen rugstreeppadden voor. De rugstreeppad is beschermd en staat vermeld op Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. In het kader van de Omgevingswet is daarom een aantal verbodsbepalingen neergelegd, zoals het verbod op verstoren van soorten vermeld in

Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (artikel 11.46 Bal Ow). Indien negatieve effecten optreden voor de soort en daarmee verbodsbepalingen van de Omgevingswet worden overtreden, is een ontheffing in het kader van soortbescherming noodzakelijk.

De akkers waar het tracé wordt aangelegd bestaan uit percelen beplant met gewassen welke meerdere malen in het jaar worden geploegd, zonder enig oppervlaktewater. Rondom liggen enkele sloten en wateraanvoertochten. Deze wateren worden niet aangetast ten gevolge van het voornemen. Op de akkers zijn geen schuilplaatsen voor rugstreeppadden aanwezig vanwege het regelmatige ploegen. Daarnaast kunnen rugstreeppadden niet overwinteren in de akkervelden aangezien deze verloren gaan door regelmatige machinaal geploegd en inzaaien van nieuwe gewassen. Echter kan de soort wel aanwezig zijn in omliggende oeverzones en bermen waarin de soort in muizenholen kan verblijven. Door de open ontgraving, kan het plangebied echter wel geschikt worden voor de soort als gevolg van het ontstaan van tijdelijke waterplassen die kunnen dienen als voortplantingswater. De soort kan vanuit erven in de omgeving intrek nemen in het plangebied.

Negatieve effecten kunnen voorkomen worden door in de actieve periode van de rugstreeppad maatregelen te treffen om te voorkomen dat de rugstreeppad in het werkgebied komt. Het plangebied is nu ongeschikt voor de rugstreeppad, maar kan geschikt worden als er gegraven wordt. Daarnaast zouden rugstreeppadden vast kunnen raken in openliggende afgravingen. Om te voorkomen dat de rugstreeppad in het werkgebied komt en per ongeluk wordt gedood, dienen paddenschermen te worden geplaatst. Deze schermen dienen te worden geplaatst voorafgaand aan de werkzaamheden, op de locatie waar de werkzaamheden worden uitgevoerd. Na afronding van de werkzaamheden kunnen de schermen worden verplaatst naar de nieuwe werklocatie. De schermen dienen 50 centimeter hoog te zijn en minimaal 10 centimeter ingegraven in de grond en dienen gemaakt te zijn van dicht en glad materiaal, bijvoorbeeld stevig plastic of worteldoek. Daarnaast is het van belang dat het scherm aan het einde afbuigt naar buiten, zodat zo veel mogelijk wordt voorkomen dat er om het scherm heen wordt gelopen en zo alsnog het plangebied wordt bereikt.
Deze schermen dienen alleen in de actieve periode van de rugstreeppad geplaatst te worden. Buiten deze periode is de rugstreeppad ingegraven op rustige plekken t.b.v. de overwintering en zal deze soort niet het werkgebied in lopen. De actieve periode is afhankelijk van klimatologische omstandigheden. Globaal loopt de actieve periode van april t/m 15 oktober. Maar afhankelijk van het weer, kan deze periode eerder starten of langer doorgaan.

Er dient een ecologisch werkprotocol worden opgesteld waarin alle ten behoeve van de rugstreeppad te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol moet op de locatie aanwezig zijn en onder alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden dienen aantoonbaar conform dit protocol worden uitgevoerd. De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van amfibieën.
Indien aan deze voorwaarden wordt voldaan is er geen conflict met de Omgevingswet.

Vervolgstappen
Bij werkzaamheden binnen de actieve periode van de rugstreeppad (globaal april t/m 15 oktober) dient het werkgebied afgeschermd te worden door paddenschermen. Er dient een ecologisch werkprotocol te worden opgesteld.

Grondopslag en werkterreinen m.b.v. rijplaten dienen buiten de oeverzones te worden gecreëerd om eventueel aanwezige verblijfplaatsen niet te bedelven. Op deze manier vindt er geen verstoring en overtreding van de Wnb plaats.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde amfibieën niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

Vrijgestelde amfibieën in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen
Er is binnen het plangebied biotoop aanwezig voor de algemeen voorkomende (vrijgestelde) soorten als bruine kikker, Bastaardkikker en gewone pad. Het betreft akkers welke kunnen dienen als landbiotoop. Door de

voorgenomen werkzaamheden kunnen negatieve effecten op deze soorten optreden. Binnen de provincie Noord-Brabant en Zeeland geldt een vrijstelling voor deze algemene soorten bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Dit houdt in de negatieve effecten zo veel als mogelijk dienen te worden voorkomen dan wel beperkt. In paragraaf 2.3.11 wordt nader ingegaan op maatregelen die in het kader van de zorgplicht genomen kunnen worden.

2.3.5 Reptielen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van reptielen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.6 Overzicht van waargenomen reptielen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Levendbarende hagedis		X

Levendbarende hagedis

Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat van de levendbarende hagedis. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen.

Er zijn 7 waarnemingen gedaan van de levendbarende hagedis op circa 2 kilometer afstand van het tracé. Daarnaast voldoen de percelen waardoor het tracé loopt niet als een ideaal biotoop voor de levendbarende hagedis. Zo is er een gebrek aan geschikte schuilplaatsen in de vorm van rommelhopen, struwelen of graspollen waarin de soort kan vluchten en verblijven. Dit in acht nemende, kan het voorkomen van levendbarende hagedis rondom het tracé worden uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde reptielen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.6 Vissen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van vissen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.7 Overzicht van waargenomen vissen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde vissen
Grote modderkruiper		X	

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. De soort houdt zich overdag verscholen en voedt zich ‘s nachts met kleine ongewervelden zoals wormen, watervlooien, muggenlarven, waterpissenbedden en kreeftjes.

De watergangen binnen de omgeving van het plangebied voldoen niet aan voorgenoemde biotoopeisen. Daarbij worden de watergangen ontzien middels HDD-boringen. Derhalve worden negatieve effecten op de grote modderkruiper uitgesloten.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde vissen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.7 Insecten

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van insecten in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.8 Overzicht van waargenomen insecten in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***	
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX
Grote vos		X
Teunisbloempijlstaart	X	
Gevlekte witsnuitlibel		X

Grote Vos

In de afgelopen vijf jaar is de grote vos waargenomen nabij het tracé. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout. Met name vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen vormen geschikte biotopen. Vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten dienen als waardplant voor de grote vos. Op basis van waarnemingen en de ingevoerde waarnemingen in NDFF en de afwezigheid van geschikte waardplanten, kan het voorkomen van grote vos langs het tracé worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart leeft voornamelijk op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Daarnaast gebruikt deze soort wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart als waardplanten. Deze zijn tijdens het terreinbezoek niet waargenomen en worden niet verwacht door de intensief beheerde aard van het plangebied. De planten kunnen mogelijk wel in de oevers van de aanliggende sloten aanwezig zijn. Echter is dan alsnog een gebrek aan bossige omgeving waar de soort als rups onder een strooisellaag kan verschuilen. Door het ontbreken van de essentiële benodigdheden wordt het voorkomen van de teunisbloempijlstaart uitgesloten. Hierdoor worden negatieve effecten op deze soort dan ook uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel

De gevlekte witsnuitlibel leeft met name in Laagveenmoerassen en vegetatierijke vennen en duinplassen. Het tracé loopt niet door dergelijke biotopen, waardoor het voorkomen van de gevlekte witnsuitlibel kan worden uitgesloten.

Overige beschermde soorten

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde insecten niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.8 Zaadplanten, varens en bladmossen

In de onderstaande tabel zijn de waarnemingen van zaadplanten, varens en bladmossen in de directe omgeving van het plangebied weergegeven.

Tabel 2.9 Overzicht van waargenomen zaadplanten, varens en bladmossen in de omgeving van het plangebied (met een straal van 1 km) (NDFF, 2019-2024).

Soort	***Beschermingsregime***		
	Art. 11.46 Bal	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX	Art. 11.54 Bal en Bijlage IX Vrijgestelde zaadplanten, varens en mossen
Drijvende waterweegbree	X		
Grote leeuwenklauw		X	
Bokkenorchis		X	

Bergnachtorchis		X	
Glad biggenkruid		X	
Schubvaren		X	

Schubvaren
Schubvarens behoren tot de varenfamilie. Deze planten groeien met name op rotsen, in rotsspleten, op oude muren en op puinhellingen. Tijdens het terreinbezoek zijn er geen schubvarens of potentieel geschikte standplaatsen ontdekt voor deze soort. Het tracé loopt daarbij niet door geschikt biotoop van de schubvaren. Aanwezigheid van de schubvaren rondom het tracé kan worden uitgesloten.

Drijvende waterweegbree
Drijvende waterweegbree is een plant van helder, voedselarm tot matig voedselrijk (fosfaatarm), zwak zuur water. Ze komt voor in laaglandbeken, vennen, kanalen en poelen. Er zijn 4 waarnemingen gedaan van drijvende waterweegbree op circa 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Door de afwezigheid van geschikt biotoop kan het voorkomen van drijvende waterweegbree in de watergangen langs het tracé worden uitgesloten. Daarnaast worden er geen watergangen aangetast ten gevolge van het voornemen doordat gebruik wordt gemaakt van HDD-boringen.

Glad biggenkruid
Glad biggenkruid is een plantensoort uit de familie van composieten en staat op zonnige, warme, open plaatsen (pioniervegetatie) op droge, voedselarme, met name stikstofarme, zwak zure, kalkarme grond. Het tracé vormt geen geschikte groeiplaats voor deze soort. Er is daarnaast maar 1 waarneming bekend van glad biggenkruid in een straal van 2 kilometer. Binnen het plangebied is regelmatig in de pioniersfase vanwege het intensieve agrarische beheer. Echter zijn de akkers meerdere malen per jaar omgeploegd, bespoten met pesticide en overreden, waardoor de soort onvoldoende tijd heeft om zich te kunnen vestigen binnen het plangebied. Het voorkomen van glad biggenkruid nabij het tracé kan worden uitgesloten.

Bokkenorchis
Bokkenorchis staat op zonnige tot half beschaduwde, matig droge tot vochtige, warme, voedsel- en stikstofarme, basen- en kalkrijke, humus houdende zandgrond en mergel. Er zijn meerdere waarnemingen van de bokkenorchis in een straal van tweeënhalve kilometer op enkele percelen nabij Bergen op Zoom gedaan. In het plangebied zijn geen potentieel geschikte standplaatsen voor de bokkenorchis aanwezig. Tijdens het veldbezoek is de bokkenorchis niet waargenomen. Doordat er enkel waarnemingen zijn gedaan ten noorden van Bergen op Zoom en er geen individuen zijn waargenomen tijdens het terreinbezoek, kan het voorkomen van bokkenorchis nabij het tracé worden uitgesloten.

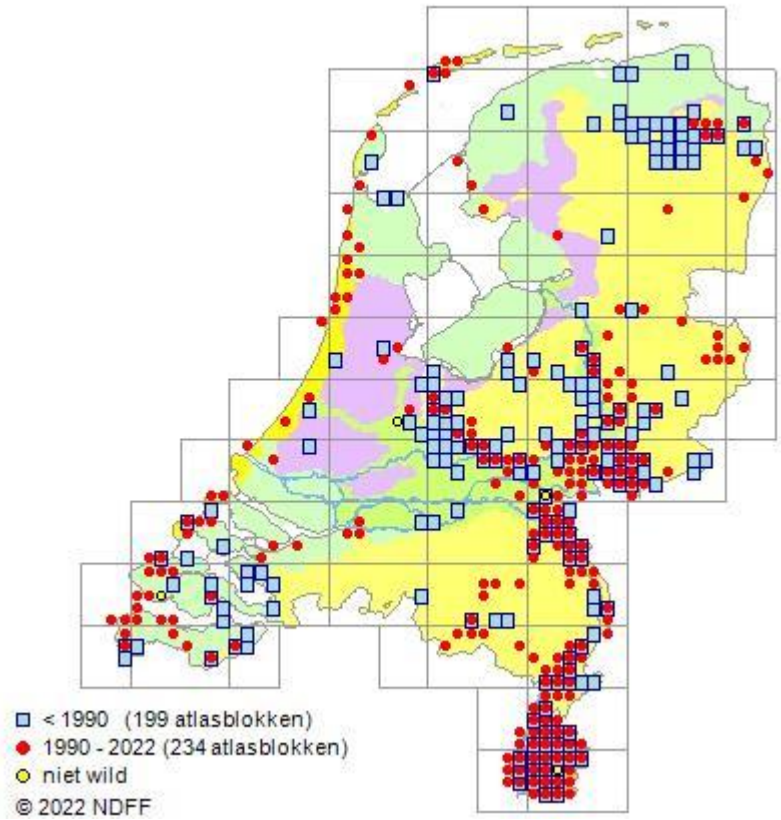
Bergnachtorchis
Bergnachtorchis staat op zonnige tot licht beschaduwde, droge tot matig vochtige, vrij voedselarme tot voedselrijke, zwak basische tot kalkrijke, meestal humeuze, gevarieerde bodems. Ze groeit in lichte loof- en naaldbossen, in hakhout en struwelen, in boszomen, in heiden en borstelgraslanden.

Het tracé loopt niet door geschikt biotoop voor de bergnachtorchis. Daarnaast zijn er geen individuen waargenomen tijdens het terreinbezoek. Hierdoor kan de bergnachtorchis worden uitgesloten nabij het tracé.

Grote leeuwenklauw
De grote leeuwenklauw is waargenomen op een erfterrein op een afstand van circa 2,5 kilometer afstand van het planvoornemen. De grote leeuwenklauw is een echte pionierssoort en staat in bermen langs onverharde wegen (in de strook vlak langs de rijweg), akkers (graanakkers), waterkanten (rivieroeverwallen en sloothellingen), braakliggende grond, bij veevoerkuilen, dijken, tuinen en langs spoorwegen. De soort groeit vaak in de vorm van kussens waardoor ze goed opvallen. Soortgenoemde biotopen worden door middel van HDD-boringen gepasseerd waardoor deze niet worden aangetast.

De werkzaamheden vinden voornamelijk plaats in druk beheerde akkers waardoor er geen ‘wilde’ vegetatie groeit binnen deze akkers. Daarnaast zijn de reeds bezochte oevers en bermen zodanig begroeid met grassen en ruigte- en oevervegetaties waardoor er geen pioniersvegetatie meer kan groeien.

Ook is de soort niet bekend in de omgeving van het geplande tracé sinds 1990, als weergeven in figuur 2.5.

Figuur 2.5. Voorkomen van grote leeuwenklauw in de omgeving van het geplande tracé (rode lijn binnen de groene cirkel). Bron Verspreidingsatlas.

Op basis van het terreinbezoek worden overige beschermde zaadplanten, varens en bladmossen niet verwacht door het ontbreken van geschikt biotoop.

2.3.9 Zorgplicht

In het plangebied kunnen huisspitsmuis, egel, bastaardkikker, gewone pad, etc. aanwezig zijn. Deze soorten zijn vrijgesteld van de vergunningsplicht voor de Omgevingswet (Ow) in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Zo moet een initiatiefnemer een beeld hebben van de (bijzondere) natuurwaarden op en nabij het plan- of projectgebied. In het kader van de specifieke zorgplicht dient een initiatiefnemer in het geval van verslechterende effecten actief te anticiperen op het voorkomen of verzachten van deze effecten.

Onder de Ow dient onder andere extra aandacht besteed te worden aan soorten van de Rode Lijsten. Provincies kunnen onder de Ow beleidskaders opstellen over hoe en met welke soorten (van de Rode Lijsten) rekening dient te worden gehouden in het kader van de Zorgplicht. Vooralsnog zijn deze aanvullende beleidskaders nog niet opgesteld. In de voorliggende rapportage is daarom gekozen voor het opnemen van waarnemingen van de Rode Lijst soorten in de NDFF in het plangebied. De Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn, zijn opgenomen in Bijlage 3.

De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende

soorten worden gegarandeerd. Maatregelen waaraan gedacht kan worden bij de invulling van de zorgplicht bij voorliggend planvoornemen zijn weergegeven in tabel 2.11.

Daarnaast is bij het oriënterend veldonderzoek een opgaande beplanting in het plangebied waargenomen. Indien mogelijk is het aan te bevelen deze structuur te behouden en te optimaliseren. Hierdoor wordt de biodiversiteit in het gebied versterkt. (Rode Lijst) Soorten kunnen hiervan profiteren. Daarnaast kunnen de maatregelen genoemd in tabel 2.11 bijdragen aan het voorkomen van negatieve effecten op (Rode Lijst) soorten.

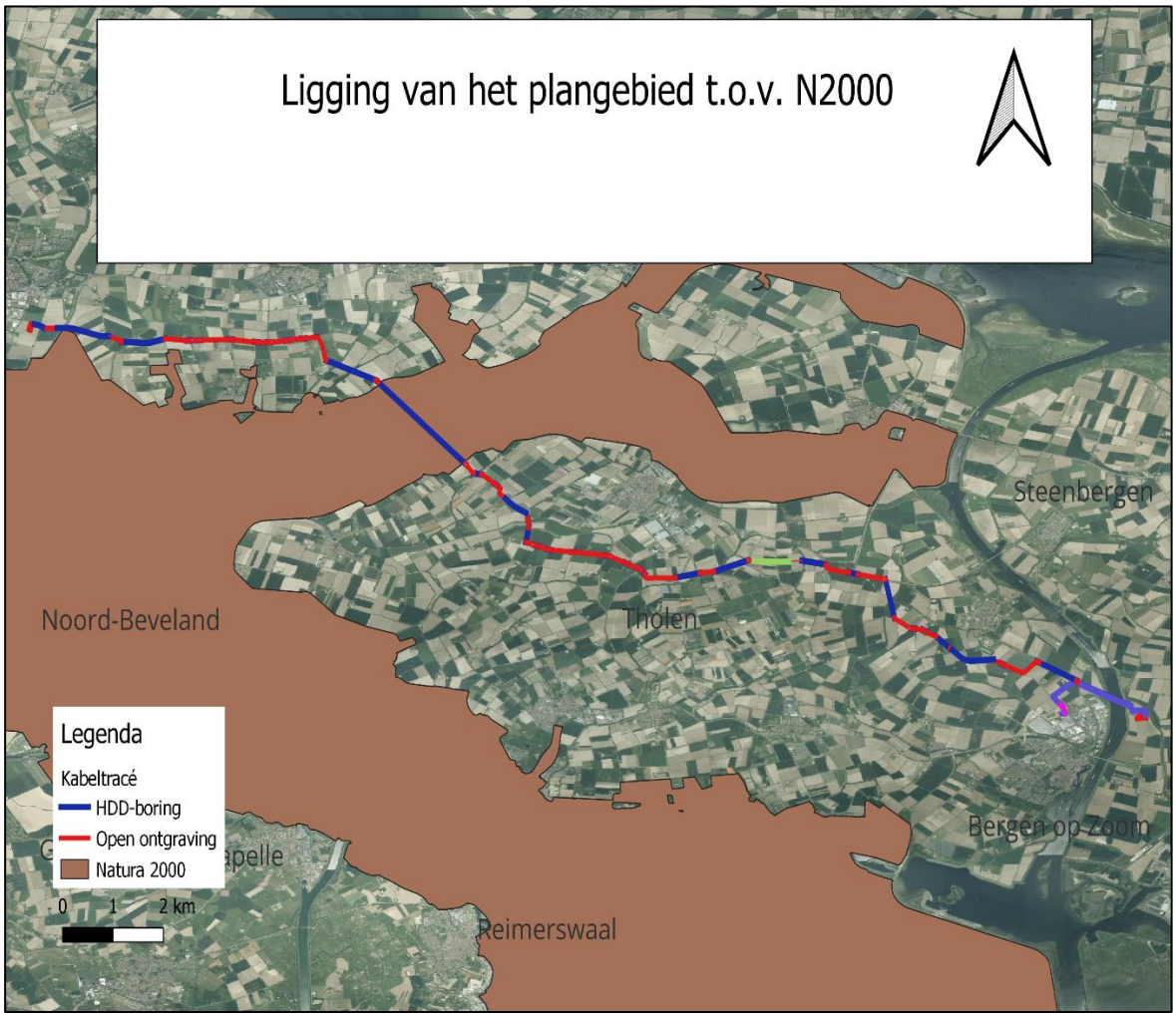
Tabel 2.10. Voorbeelden van zorgplicht gerelateerde maatregelen voor soorten.

Soort(groep)	Maatregel
Grondgebonden dieren (alle soorten)	Voorafgaand aan de werkzaamheden de vegetatie in het plangebied kort maaien
Planten (blauwe knoop)	Voorkomen dat de standplaatsen worden aangetast door groeiplaatsen te markeren

2.4 Natura 2000

Een deel van het tracé doorkruist een Natura 2000-gebied. Het betreft het Natura 2000-gebied de Oosterschelde (zie Figuur 2.6). Daarnaast liggen de Krammer-Volkerak en het Zoommeer op circa 5 kilometer afstand van het tracé.

Het Natura 2000-gebied de Oosterschelde is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied en herbergt een aantal habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie, waaronder: zilte pionier begroeiing, slijkgrasvelden, schorre en zilte graslanden, grijze duinen, duindoornstruwelen, overgangs- en trilvenen en galigaanmoerassen. Het Zoommeer is aangewezen als vogelrichtlijngebied en herbergt geen habitattypen gevoelig voor stikstofdepositie. De Krammer-Volkerak is aangewezen tot de habitatsrichtlijn en herbergt een aantal habitatstypen gevoelig voor stikstofdepositie. Waaronder: Zilte pionier begroeiingen (zeekraal), schorren en zilte graslanden (binnendijks), duindoornstruwelen, kruipwilgstruwelen, vochtige duinvalleien, ruigten en zomen met harig wilgenroosje- en droge bosranden en glanshaver- en vossenstaarthooilanden.

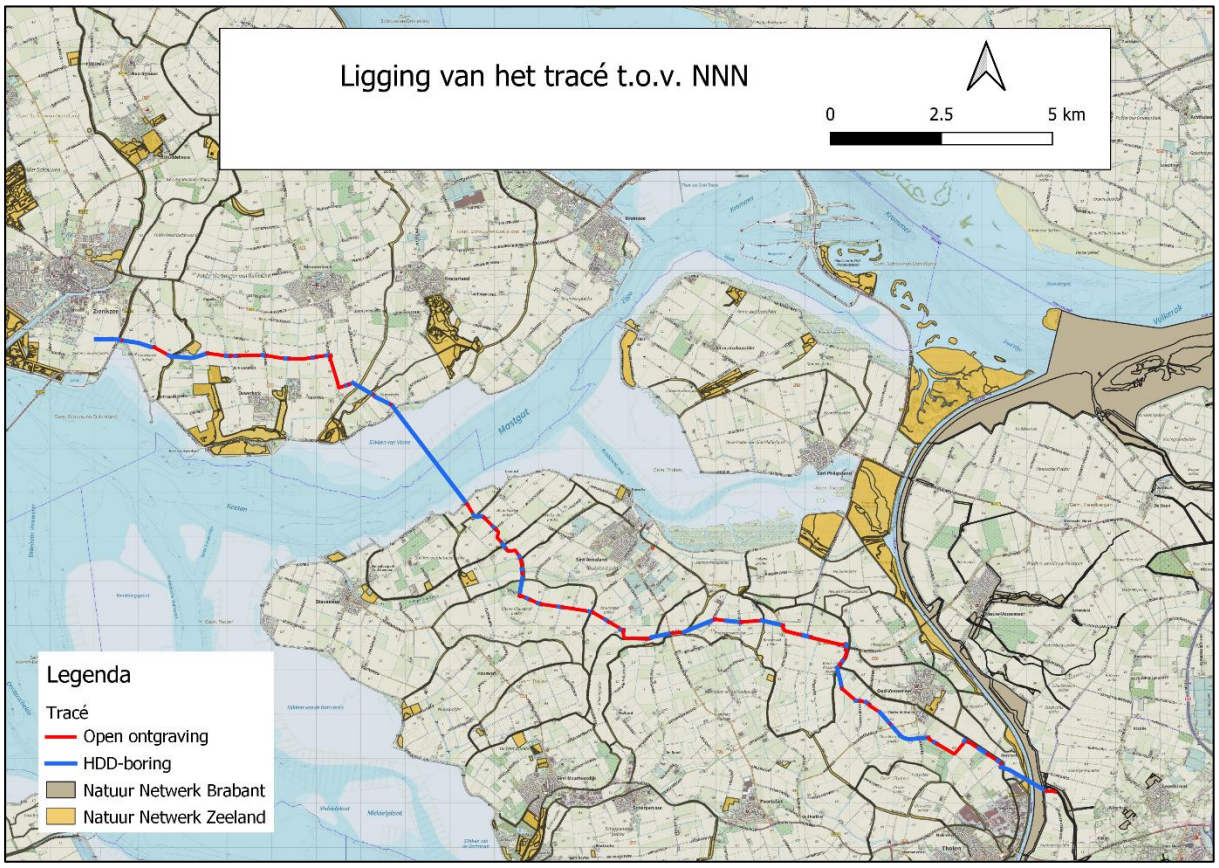
Figuur 2.6. Ligging van het tracé (rode- en blauwe lijn) t.o.v. van omliggende N2000-gebieden. Bron: Aerius-calculator.

Effecten als verstoring door geluid en licht kunnen optreden op het Natura 2000-gebied de Oosterschelde. Op basis van artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow geldt dat er een Passende Beoordeling (voortoets) moet worden gemaakt wanneer een plan of project (afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten), significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Wanneer deze gevolgen in de voortoets op grond van objectieve gegevens met zekerheid kunnen worden uitgesloten, is geen passende beoordeling of vergunning vereist.

Het wetsvoorstel: “stikstofreductie en natuurverbetering” is per eind 2022 komen te vervallen. Dit betekent dat er geen vrijstelling opgenomen voor bouwactiviteiten **(art. 2.9a)** meer geldt. Dit betekent dat voor plannen niet meer een ongelimiteerde vrijstelling geldt voor stikstofdepositie als gevolg van alle bouwactiviteiten tijdens de realisatiefase. Voor voorgenoemde planvoornemen dient dan ook een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om meer inzicht te krijgen in de uitstoot van stikstof tijdens de realisatiefase.

2.5 NNN

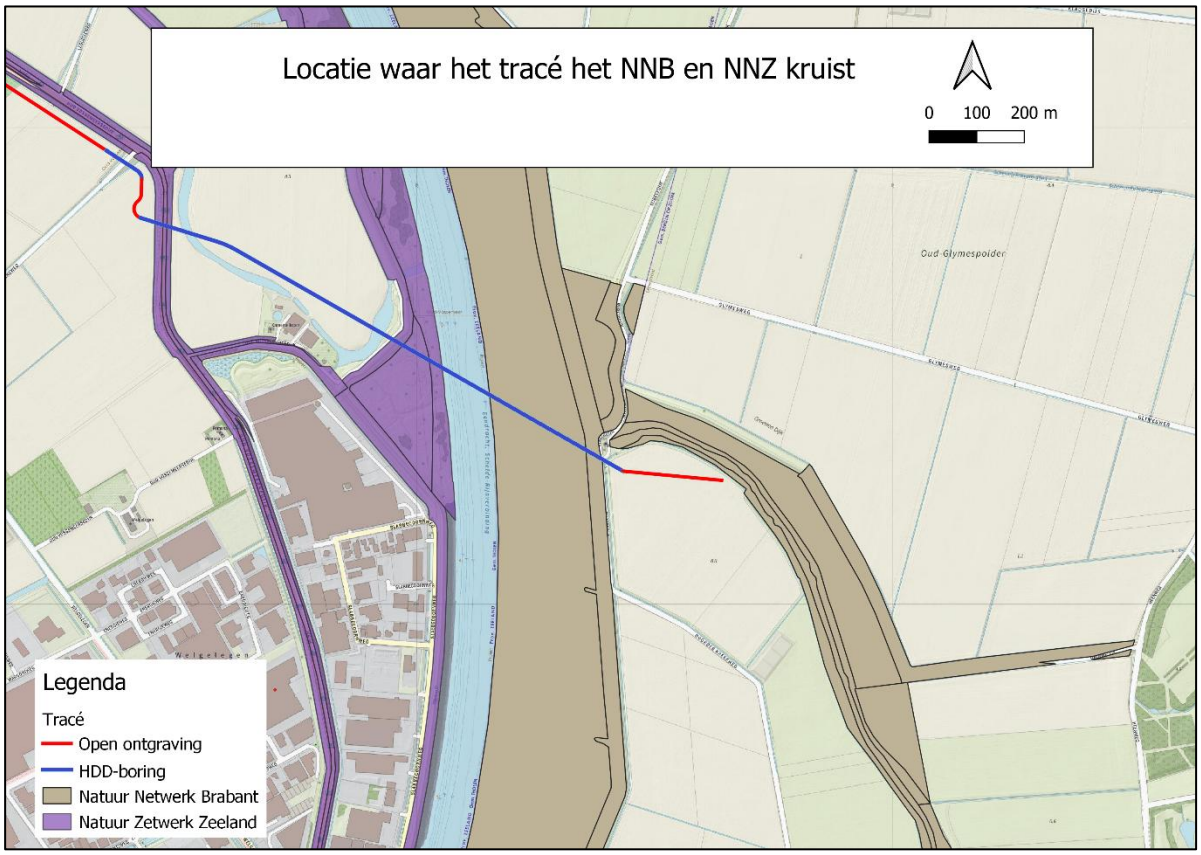
Het tracé loopt door meerdere gebieden van het Natuurnetwerk Zeeland en Noord-Brabant. Figuur 2.7 geeft de ligging van het plangebied weer ten opzichte van de NNZ- en NNB-gebieden weer.

Figuur 2.7. Ligging van het tracé (rode- en blauwe lijn) ten opzichte van het Natuurnetwerk Brabant. Bron: Open Topo via Qgis.

Natuur Netwerk Brabant

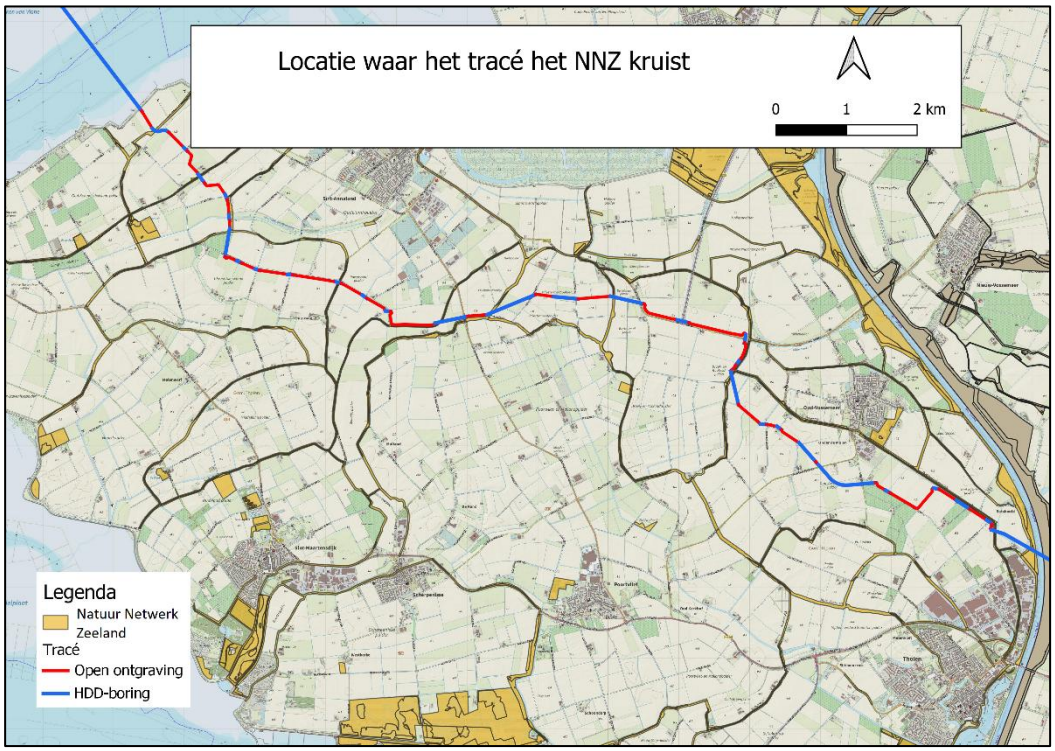
Het tracé doorkruist het NNB op één locatie door middel van een HDD-boring. Figuur 2.8 laat de locatie zien waar de kruising plaatsvindt.

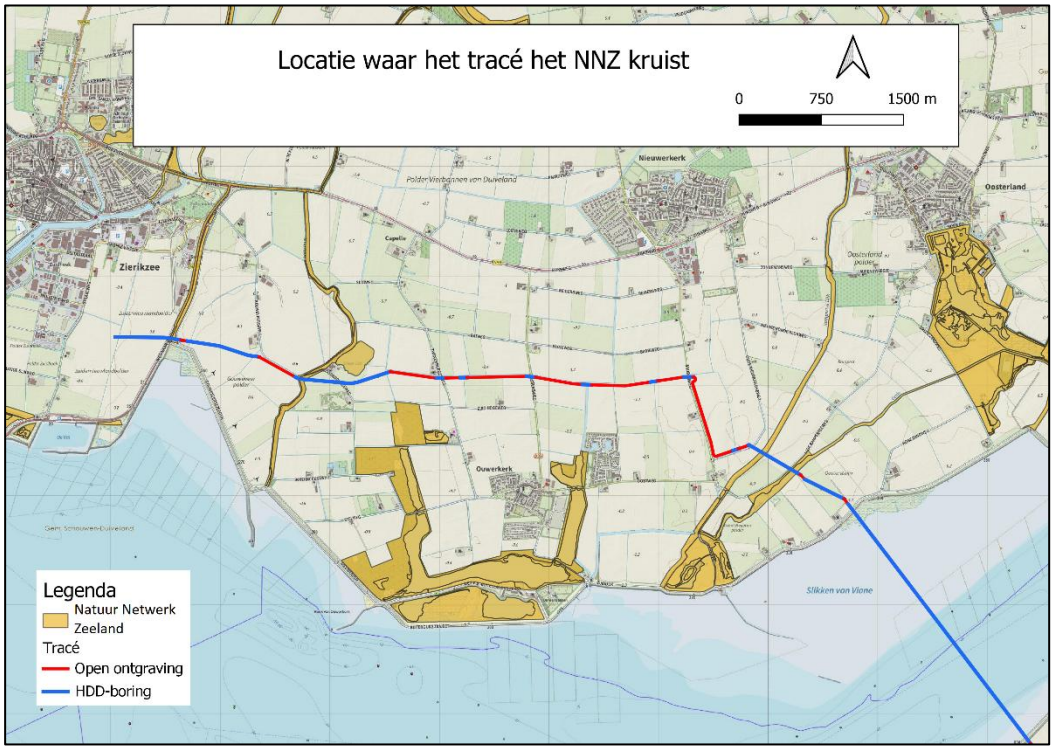
Figuur 2.8. Locatie waar het tracé het NNB (rechts van de Schelde-Rijnkanaal) kruist.

Natuur Netwerk Zeeland

Het tracé kruist het NNZ op meerdere locaties. Binnen de gemeente Tholen kruist het tracé het NNZ achtmaal. Binnen de gemeente Schouwen-Duiveland wordt het NNZ driemaal gekruist door het tracé met behulp van een HDD-boring. Figuur 2.9 en 2.10 geven de locaties weer waar het tracé het NNZ kruist. In bijlage 2 worden de kaarten op groter formaat weergeven.

Figuur 2.9. Locaties van kruisingen tussen het tracé en het NNZ binnen de gemeente Tholen. Bron: Provincie Zeeland.

Figuur 2.10. Locaties van kruisingen tussen het tracé en het NNZ binnen de gemeente Schouwen-Duiveland. Bron: Provincie Zeeland.

Natuur Netwerk Brabant

Voor wat betreft de NNB is bij een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Het tracé kruist het NNB- gebied door middel van een HDD-boring.

Het NNB rondom en binnen het tracé bestaat uit verschillende natuurdoeltypen waaronder:

- N05.04 Dynamisch Moeras

- N03.01 Beek en bron
- N14.03 Haagbeuken- en essenbos
- N01.03 Rivier- en moeraslandschap
- N04.04 Afgesloten zeearm
- N12.01 Bloemdijk

Natuurnetwerk Zeeland
Rond de natuurgebieden van het 'Natuurnetwerk Zeeland' (niet zijnde binnendijken) geldt een zone van 100 meter waarbij nieuwe ontwikkelingen worden beoordeeld of er gevolgen zijn voor de natuur (Artikel 2.16 Verordening Ruimte, 2018). Het NNZ rondom en binnen het tracé bestaat uit verschillende natuurdoeltypen waaronder:

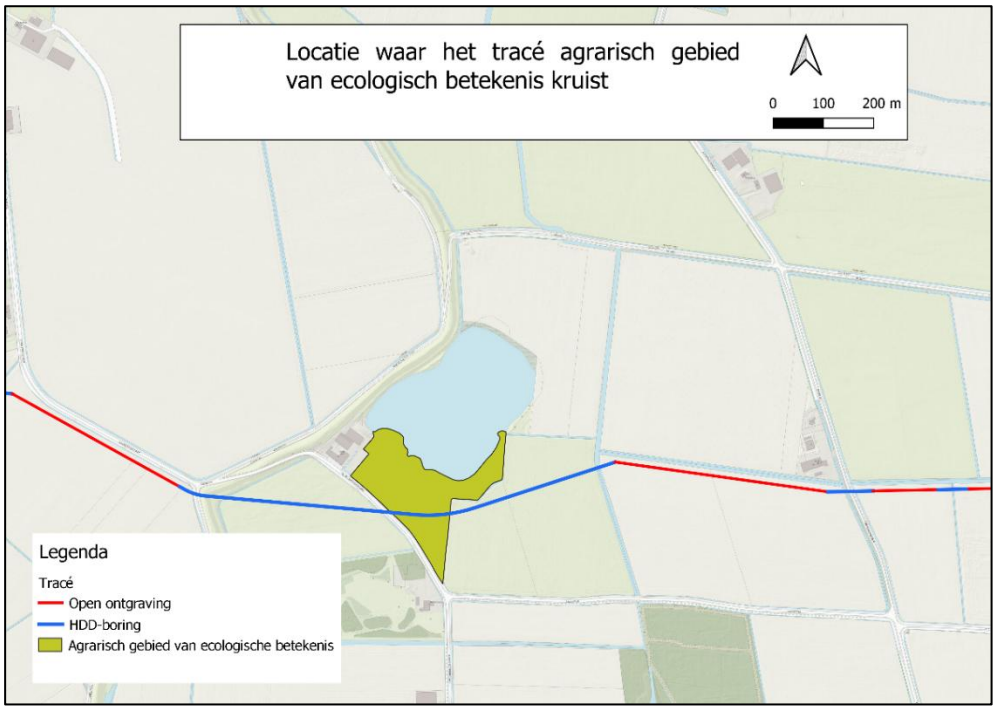
- N01.03 Rivier en moeraslandschap
- N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland
- N12.01 Bloemdijk
- A02.01 Botanisch waardevol grasland

De werkzaamheden bestaan uit het inrichten van een werkterrein om een HDD-boring te kunnen uitvoeren. Deze worden buiten het NNB-gebied gerealiseerd. Omdat in zijn geheel onder het NNB- en NNZ-gebied wordt geboord en de grondwaterstand behouden blijft, zijn er geen effecten te verwachten. Omdat de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn worden negatieve effecten op de aaneen geslotenheid en verbinding uitgesloten, de gebieden blijven onderdeel van het NNB. Daarnaast zullen de open ontgravingen naast NNZ-gebieden ook van tijdelijke aard zijn, waardoor de wezenlijke kenmerken van het NNZ niet verloren gaan Tevens leidt het effect niet tot permanente veranderingen in het veld.

2.6 Bijzonder provinciaal landschap

2.6.1 Agrarisch gebied van ecologische betekenis

Het gebied kruist een agrarisch gebied van ecologische betekenis, zie Figuur 2.11. In een bestemmingsplan worden geen bestemmingen aangewezen of regels gesteld die mogelijk maken dat de wezenlijke kenmerken of waarden van gebieden met de aanduiding Agrarisch gebied van ecologische betekenis significant worden aangetast.

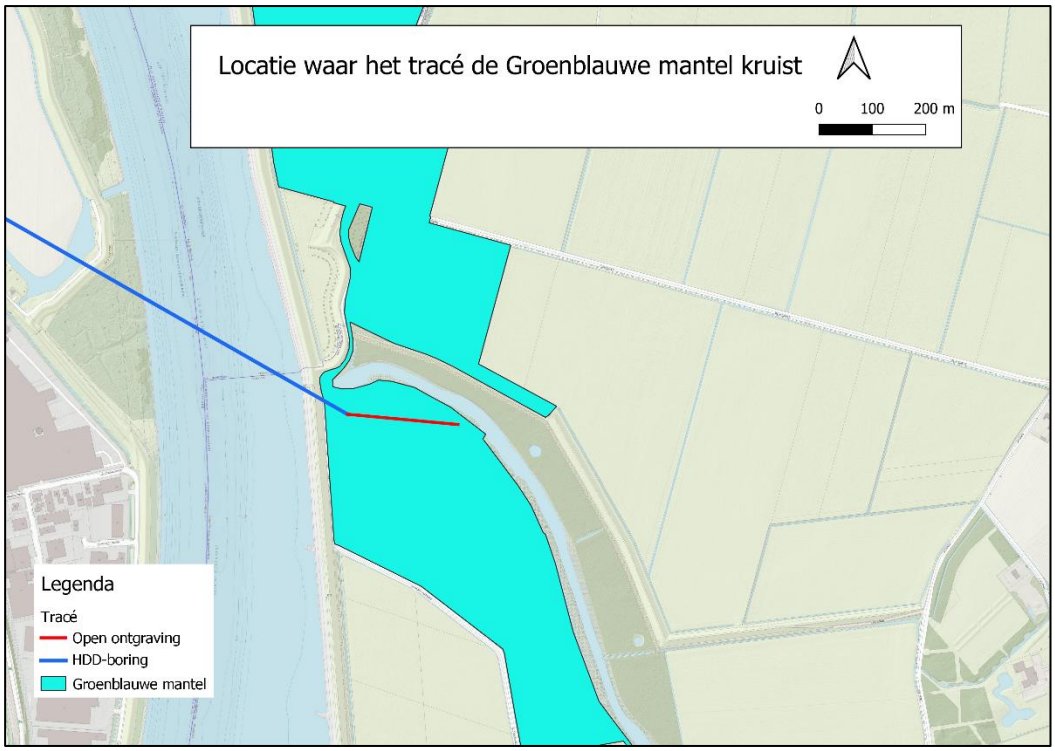

Figuur 2.11. Locatie waar het tracé een perceel met de betekenis ''gebied van ecologische betekenis' '(geel) kruist. Bron: Provincie Zeeland.

Het tracé kruist percelen die vallen onder agrarisch gebied van ecologische betekenis. Het voornemen brengt geen wijzigingen in het bestemmingsplan van het betreffende perceel. Daarnaast worden de wezenlijke kenmerken of waarden van het perceel niet significant aangetast doordat het tracé wordt aangelegd met behulp van een HDD-boring.

2.6.2 Groenblauwe mantel

Het plangebied is in het Noord-Brabantse deel gelegen in de groenblauwe mantel. Het betreft een akker en opslagsilo's samen met de watergang. Figuur 2.12 geeft de ligging van de groenblauwe mantel weer ten opzichte van het plangebied.

Figuur 2.12. Ligging van de groenblauwe mantel ten opzichte van het tracé (rode lijn), Bron: Provincie Noord-Brabant.

In de huidige situatie in Halsteren is al een inpassingsplan vanuit de gemeente Bergen op Zoom opgelegd aan TenneT. In dit plan dient de compensatie van verloren waarden van de Groenblauwe mantel te worden gecompenseerd.

Waar het werkingsgebied Verstedelijking afweegbaar samenvalt met de Groenblauwe mantel gelden aanvullende voorwaarden vanwege de waarden die aanwezig zijn. Belangrijke voorwaarde is dat in deze gebieden de stedelijke ontwikkeling plaatsvindt in samenhang met de groene kwaliteiten in het gebied en de directe omgeving. Gemeenten geven in de toelichting op het plan aan hoe zij in deze gebieden nieuwe stedelijke en landschapsontwikkelingen gelijktijdig en in samenhang met elkaar willen ontwikkelen.

2.7 Beschermde houtopstanden

Het tracé doorkruist meerdere houtopstanden zoals bomenrijen, met meer dan 21 bomen en bosschages met een groter oppervlakte dan 1000m². Een aantal van deze bomen dienen (mogelijk) verwijderd te worden om de werkzaamheden naar behoren uit te kunnen voeren. Deze bomen bevinden zich buiten de grens bebouwde kom Ow van provincie Zeeland- en Brabant (Provincie Zeeland, 2022). Hierdoor is de Omgevingswet van toepassing ten aanzien van de bescherming van houtopstanden. Afhankelijk van de ingreep dient te worden bepaald welke bomen moeten wijken.
Er dient een kapmelding te worden gedaan bij het bevoegd gezag, tenzij:

- Het bomen betreft binnen een erf of tuin.
- Fruitbomen en windschermen om boomgaarden betreft.
- Naaldbomen, kennelijk bedoeld als kerstbomen, jonger dan 20 jaar.
- Dient als kweekgoed.
- Populieren of wilgen langs (water)wegen, of populieren/ wilgen als eenrijige beplanting langs landbouwgrond betreft.
- Een dunning of het periodiek vellen van griend- of hakhout betreft.
- Een na 1-01-2013 aangelegde beplanting van populieren, wilgen, essen of elzen kennelijk bedoeld voor de productie van houtige biomassa welke: tenminste 1 x per 10 jaar wordt geoogst en bestaat uit min. 10.000 stoven/ha per beplantingseenheid 1.

Er worden geen beschermde houtopstanden gekapt ten gevolge van het planvoornemen. Derhalve zijn er geen vervolgstappen noodzakelijk m.b.t. de Omgevingswet.

3. Conclusie & advies

Antea Group heeft de opdracht gekregen voor het uitvoeren van veld- en bodemonderzoeken ten behoeve van het ontwerp, de engineering, de bestemmingsplanwijziging en vergunningverlening van de aanleg van een ondergrondse hoogspanningsverbinding (150 kV) tussen de nieuwe hoogspanningsstations nabij Halsteren en Zierikzee. Dit tracé is onderdeel van het TenneT-project Netversterking Schouwen-Duiveland.

TenneT TSO B.V. dient zorg te dragen voor een robuust en een voor de toekomst gereed nationaal elektriciteitsnet. Samen met de regionale netbeheerders voor Zeeland (Stedin) en West-Brabant (Enexis) heeft TenneT studies uitgevoerd en voorstellen uitgewerkt om de knelpunten op te lossen en ruimte te maken op het elektriciteitsnet. Deze studies en daarbij behorende keuzes zijn tot stand gekomen in overleg met de provincie Zeeland, de provincie Noord-Brabant en met de betrokken gemeenten: Schouwen-Duiveland, Tholen en Bergen op Zoom. Het gehele project is verdeeld in vier deelprojecten waarvan twee bestaan uit het realiseren van een hoogspanningsstation (380 kV/ 150 kV/ 20 kV) in Halsteren en de inlussing ervan op de bestaande 380 kV-hoogspanningslijn Rilland-Geertruidenberg. Daarnaast dient TenneT een inpassingsplan van dit hoogspanningsstation op te stellen voor het bevoegd gezag.

Ruimtelijke plannen dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden: Omgevingswet (Ow) en Natuurnetwerk Nederland (NNN). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden als deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt voor de vier deelprojecten gedaan op basis van drie afzonderlijke Natuurtoetsen. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven voor het hoogspanningsstation te Halsteren en de inlussing ervan op de bestaande 380 kV-lijn Rilland-Geertruidenberg. Antwoord wordt gegeven of het plan uitvoerbaar is en of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn met betrekking tot de Omgevingswet en Natuurnetwerk Nederland.

Conclusies: Beschermde gebieden

Natuurnetwerk Brabant (NNB) en Natuurnetwerk Zeeland (NNZ)
Het tracé kruist op meerdere locaties het NNB en NNZ door middel van een HDD-boring. Er worden geen effecten verwacht aangezien de kabels in zijn geheel onder het NNB- en NNZ-gebied wordt geboord en de grondwaterstand behouden blijft. Omdat de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn worden negatieve effecten op de aaneen geslotenheid en verbinding uitgesloten. Daarbij blijven de gebieden onderdeel van het NNN.

Natura 2000
Het tracé kruist het Natura 2000-gebied de Oosterschelde. De kabels worden onder het Mastgat door aangelegd door middel van een HDD-boring. Effecten als verstoring door geluid en licht kunnen mogelijk optreden binnen het Natura 2000-gebied de Oosterschelde. Er dient een voortoets te worden uitgevoerd om beter inzicht te krijgen naar de effecten van het planvoornemen op het Natura 2000-gebied. Wanneer deze gevolgen in de voortoets op grond van objectieve gegevens met zekerheid kunnen worden uitgesloten, is er geen vergunning vereist.

Bij voorliggend planvoornemen is er enkel sprake van een realisatiefase. Per 2-11-2022 heeft de Hoge Raad besloten de vrijstelling van de Wnb-vergunningplicht wat betreft stikstofdepositie te laten vervallen. Voor de realisatiefase is een berekening van de stikstof benodigd middels de AERIUS-calculator. De ecologische effecten van de stikstofdepositie zijn ecologisch beoordeeld in een separaat document.

Groenblauwe mantel
Het plangebied bevindt zich in een gebied dat aangewezen is als groenblauwe mantel (zie paragraaf 4.3.3. voor verdere toelichting). Wanneer nieuwe ontwikkelingen binnen de groenblauwe mantel plaatsvinden, dienen deze bestaande natuur-, bodem- en waterfuncties te respecteren. Doordat het gaat om tijdelijke werkzaamheden, waarna het terrein wordt teruggebracht naar zijn oorspronkelijke staat, worden er geen blijvende effecten verwacht op de groenblauwe mantel.

Houtopstanden

Locaties waar HDD-boringen worden uitgevoerd, hoeven geen bomen gekapt te worden. De ingemeten bomen liggen buiten de bebouwde kom Wnb. Derhalve zijn geen vervolgstappen noodzakelijk.

Tabel 01: Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNB - NNZ	Groenblauwe mantel	Bescherming houtopstanden
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk, in de aanlegfase	Ja, er treden tijdelijk effecten op.	Ja, er treden tijdelijk effecten op.	Nee, er worden geen beschermde houtopstanden gekapt.
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Er dient mogelijk n.a.v. de AERIUS-berekeningen een voortoets te worden uitgevoerd.	De effecten zijn van tijdelijke aard en hebben geen permanent effect op het NNN	Mogelijk, de effecten zijn van tijdelijke aard. Echter is het onduidelijk of er bomen binnen de groenblauwe mantel dienen te worden gekapt.	Nee.
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Afhankelijk van de uitkomst van de toetsingen.	Ja	Afhankelijk of er bomen worden gekapt binnen de groenblauwe mantel	Nee.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Omgevingswet beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het plangebied.

- *Algemene broedvogels (aanwezig);*
- *Vleermuizen (mogelijke verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden grenzend aan het tracé);*
- *Rugstreeppad (Plangebied kan mogelijk geschikt worden d.m.v. werkzaamheden).*

In tabel 02 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Omgevingswet, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In hoofdstuk 2 van deze natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02: Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort (groep)	Essentieel leefgebied in plangebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding?	Ontheffing noodzakelijk	Vervolgstappen
Algemene broedvogels	Ja, broedgevallen van vogels (kievit en zwartkop) waargenomen nabij het tracé	Nee, mits de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd of vrijgave ecoloog.	Nee, mits verstoring van broedvogels voorkomen wordt.	Nee	Werkzaamheden uitvoeren buiten het broedseizoen en/of maatregelen nemen (zie paragraaf 2.3.1).
Vleermuizen	Bomenrijen, watergangen en hagen kunnen mogelijk dienen als vliegroute en foerageergebied. Daarnaast zijn er	Nee, er worden geen verblijfplaatsen, vliegroutes of foerageergebieden aangetast ten gevolge van het plan.	Nee, mits er wordt gehouden aan de voorwaarden uit paragraaf 2.3.2	Nee, mits er wordt gehouden aan de voorwaarden uit paragraaf 2.3.2.	Nee, mits er niet kan worden voldaan aan de voorwaarden uit paragraaf 2.3.2

	mogelijk verblijfplaatsen aanwezig in de knotwilgen aan de Lage Rampertseweg	Daarnaast dient rekening te worden gehouden met (mogelijk) essentiële vliegroutes (weergegeven in paragraaf 2.3.2).			
Rugstreeppad	Rugstreeppadden kunnen over de akkers migreren. Daarnaast kunnen ze regenplassen gebruiken als legplaatsen en mogelijk overwinteren aan de randen van de akkers.	Nee, er worden geen permanente aantastingen gedaan aan het leefgebied van de rugstreeppad. Daarentegen dienen wel maatregelen genomen te worden vanuit de zorgplicht voor de rugstreeppad.	Nee, mits er wordt gehouden aan de voorwaarden uit paragraaf 2.3.4.	Nee, mits er wordt gehouden aan de voorwaarden uit paragraaf 2.3.4.	De maatregelen genoemd in paragraaf 2.3.4.

Zorgplicht

In de Omgevingswet is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Verdere toelichting wordt weergegeven in paragraaf 2.3.9.

4. Bibliografie

BIJ12. (2017a). *Kennisdocument Huismus.* Leidseveer: BIJ12.

BIJ12. (2017b). *Kennisdocument Gierzwaluw.* Leidseveer: BIJ12.

BIJ12. (2017c). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis Pipistrellus pipistrellus.* Leidseveer: BIJ12 .

Provincie Zeeland. (2022). *Bebouwde kom grenzen houtopstanden*. Opgehaald van https://kaarten.zeeland.nl/: https://kaarten.zeeland.nl/map/bebouwde_kom_houtopstanden

Ravon. (2008). *Landschapsgebruik van de rugstreeppad in een intensief agrarisch landschap.* Nijmegen: Ravon.

Ravon. (2021). *Rugstreeppad.* Opgehaald van Ravon.nl: https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie/rugstreeppad

Zoogdierenvereniging. (2021). *Noordse woelmuis*. Opgehaald van Zoogdierenvereniging.nl: https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/noordse-woelmuis

Zoogdierenvereniging. (2021a). *Bever*. Opgehaald van www.zoogdiervereniging.nl/: https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/bever

Overig

NDFF
Street Smart
AERIUS-calculator, versie 2023.2.
www.floron.nl
www.ravon.nl
www.verspreidingsatlas.nl
www.vlinderstichting.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk kader

Bijlage 1 Wettelijk kader

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving; de Omgevingswet (Ow) en het beleidskader. Naast bescherming vanuit de Ow zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De aanwijzing en bescherming van het NNN gebeurt in de Omgevingsverordening.

Ow - Algemeen

De Ow is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Ow beschermt:

- De Natura 2000-gebieden die aangewezen zijn in het kader van het Europees natuurbeleid (gebiedsbescherming)
- De planten- en diersoorten (onderdeel soortbescherming)
- Bos en houtopstanden (onderdeel houtopstanden).

Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden liggen bij de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van LNV bevoegd gezag is. Dit betreft onder andere de aanleg en uitbreiding van hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen, primaire waterkeringen, militaire terreinen en oefengebieden, militaire luchthavens, Schiphol en overige burgerluchthavens, het landelijke gastransportnet, hoogspanningsverbindingen van tenminste 220 kV, activiteiten van buitenlandse mogendheden en activiteiten namens een lid van het Koninklijk Huis. LNV is ook bevoegd gezag voor ruimtelijke ingrepen in de Exclusieve Economische Zone (EEZ) en voor Windenergie op zee (kavelbesluiten).

Gemeenten kunnen een loketfunctie hebben. Het is mogelijk om een natuurvergunning 'aan te haken' bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet. De Ow richt zicht op bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden.

Ow - Soortbescherming

In de Ow is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie geldt een vergunningsplicht bij verschillende schadelijke handelingen die zijn vermeld in artikel 11.37, 11.46 en 11.54 Bal van de Ow. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1) Vogels (artikel 11.37 Bal);
2) Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal);
3) Andere soorten (artikel 11.54 en bijlage IX, onder A en onder B Bal).

Soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 11.37 Bal, Ow)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 11.37 e.v.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aan te vragen het optreden van schadelijke handelingen. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: ‘in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid’ (dit is dus strenger dan voor soorten van de Habitatrichtlijn en de andere soorten);
- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal, Ow)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.46 Bal e.v.:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Ow is het mogelijk om voor strikt beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 11.46 Bal bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de Minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de vergunningsplicht bij schadelijke handelingen uit artikel 11.46 Bal.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen artikel 11.46 Bal van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn.
  Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: ‘in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 11.54 Bal, Ow)

De categorie ‘andere soorten’ bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage IX, onder A en onder B Bal van de wettekst. Dit zijn nationaal beschermde soorten. De schadelijke handelingen zijn vastgelegd in artikel 11.54 Bal e.v..

Het is verboden:

a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Daarnaast geldt ook vrijstelling bij ruimtelijke projecten voor soorten die staan op besluit vrijgestelde soorten. Het hangt per provincie af welke soort is vrijgesteld van een vergunningsplicht bij schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 11.27 Bal) Deze zorgplicht is verder in deze bijlage nog toegelicht.

Indien de ‘andere soorten’ niet zijn vrijgesteld en daarmee als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie ‘andere soorten’ van de Ow bij het optreden van schadelijke handelingen een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit worden aangevraagd. De omgevingsvergunning kan worden verleend indien voldaan wordt aan de volgende criteria:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h ‘in het algemeen belang’;
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Samenvatting gronden waarop een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit verleend mag worden per categorie beschermde soorten (artikel 311.37, 11.46 en 11.54 Bal).				
Vergunningsgronden		**Artikel 11.37 Bal**	**Artikel 11.46 Bal**	**Artikel 11.54 Bal en bijlage IX**
		Vogels	**Strikt beschermde soorten**	**Andere soorten**
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	Ja	Ja	Ja
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	Ja	Ja	Ja
3	volksgezondheid en openbare veiligheid	Ja	Ja	Ja
	veiligheid van luchtverkeer	Ja	Nee	Ja
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	Ja	Ja	Ja
	ter bescherming van Flora en Fauna	Ja	Ja	Ja
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	Ja	Ja	Ja
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	Ja	Ja
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	Ja
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud (ook natuurbeheer), algemeen belang, bestendig gebruik	Nee	Nee	Ja

Zorgplicht

Er dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de zorgplicht zoals vastgelegd in artikel 11.27 Bal van de Ow. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor in het wild levende dieren en planten, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. Deze zorgplicht heeft betrekking op de gebieds- en op de soortbescherming. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Ow - Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming is vastgelegd in artikel 11.1 tot en met 11.9 Bal van de Ow. Hierin wordt de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Hiermee zijn de verplichtingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, voor zover die betrekking hebben op gebiedsbescherming, geïmplementeerd in het Nederlands recht. De begrenzing van de Natura 2000-gebieden en de instandhoudingdoelstellingen voor die gebieden zijn vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden. De instandhoudingdoelstellingen beschrijven voor de voor het gebied aangewezen habitattypen en soorten of een bepaalde ontwikkeling ervan gewenst is of dat het behoud ervan op het aanwezige niveau moet worden nagestreefd. Voor activiteiten of projecten die schadelijk kunnen zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Deze omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit worden verleend door de provincies of door de Minister van LNV.

Voortoets en Passende beoordeling

De Ow regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, ten aanzien van plannen en projecten en die mogelijke effecten hebben op de natuurlijke kenmerken van de gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelen die in de Natura 2000-gebieden van kracht zijn. De Ow maakt daarbij onderscheid in enerzijds plannen (plantoets) en anderzijds projecten (projecttoets).

Bij plannen en projecten in, of in de nabijheid (externe werking) van, een Natura 2000-gebied dienen de initiatiefnemers in een oriënterende fase (voortoets) te onderzoeken of het plan een significant negatief effect op de instandhoudingdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied kan hebben. Met externe werking wordt bedoeld dat ook activiteiten buiten het gebied de natuurwaarden in het gebied kunnen beïnvloeden. Indien na dit onderzoek niet kan worden uitgesloten dat de activiteit een significant negatief effect heeft, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd dan in de oriënterende fase in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. Daarbij dienen ook, indien noodzakelijk, de mitigerende maatregelen te worden betrokken. Deze analyse heet een ´passende beoordeling´. Het bevoegd gezag toetst de passende beoordeling. Wanneer uit de passende beoordeling alsnog de zekerheid wordt verkregen dat de activiteit niet leidt tot significant negatieve effecten, kan de activiteit doorgang vinden. Wanneer uit de voortoets blijkt dat er wel kans is op een negatief effect, maar dit als niet significant kan worden gezien, kan eveneens, op basis van een verslechteringstoets toestemming voor het uitvoeren van de activiteit worden verleend. Wanneer uit de passende beoordeling blijkt dat significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, kan het project alleen doorgang vinden op grond van de “ADC-criteria”.
Dit betekent dat:

- A – alternatieve oplossingen voor het plan ontbreken;
- D – er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, en
- C – de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het nationaal beleid met betrekking tot de gebiedsbescherming van het Natuurnetwerk Nederland is opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De bescherming van het NNN staat nader uitgewerkt in het Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL). Hierin staan instructieregels voor de omgevingsverordening van de provincies. De bescherming werkt vervolgens door in de bestemmingsplannen van de gemeenten. De instructieregels uit het BKL verplichten de provincies tot:

- het aanwijzen van Natuurnetwerk Nederland gebieden en vaststelling geometrische begrenzing (artikel 2.44 lid 4 Ow en artikel 7.6 Bkl)
- het vastleggen van de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden (actueel en potentieel) (artikel 7.7 Bkl)
- het stellen van regels in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de kenmerken en waarden van NNN-gebieden (artikel 7.8 Bkl, eerste lid)
- De regels die in de omgevingsverordening komen verzekeren in ieder geval dat (artikel 7.8 Bkl, tweede lid):

- de kwaliteit en oppervlakte van het NNN-gebied niet achteruitgaan
- de samenhang tussen de gebieden van het NNN wordt geborgd
- tijdige compensatie van een bepaalde activiteit die negatieve gevolgen heeft

Wezenlijke waarden en kenmerken

Dit betreft de actuele en potentiële natuurwaarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied, met inbegrip van de omvang en de beoogde natuurkwaliteit alsmede de samenhang met andere natuurgebieden.

'Nee, tenzij'-principe

Het 'nee, tenzij'-principe (uit het Barro) vervalt onder de Omgevingswet. In het Bkl wordt niet langer gesproken over reële alternatieven en groot openbaar belang (als voorwaarde de of een voornemen met effect op NNN toch doorgang kan vinden). Volgens de Nota van Toelichting volgt echter uit het algemene zorgplichtartikel van 1.7 Ow dat:

- Negatieve gevolgen moet en worden voorkomen en beperkt
- Als dat niet of onvoldoende mogelijk is dan kan de activiteit alleen worden gerealiseerd als daarmee een zeker belang is gemoeid

In het Bkl staat dat negatieve gevolgen tijdig moeten worden gecompenseerd (art 7.8 lid 2 Bkl). Volgens de Nota van toelichting betekent dat niet dat de compensatie gereed moet zijn op het moment van de aantasting. Compensatie moet in ieder geval zijn geborgd. Kan in provinciale verordening nader worden ingevuld.

Het NNN is planologisch beschermd in de Provinciale Verordeningen. In de Verordening staat aangegeven aan welke voorwaarden bij ruimtelijke ingrepen in en langs het NNN moet worden voldaan. Daarin kan alsnog een "nee, tenzij-afweging" opgenomen zijn. Ook is het compensatiebeleid bij aantastingen van het Natuurnetwerk Nederland hierin opgenomen. De Rijkslijn zoals was verwoord in het SVIR en Barro dat er bij het NNN geen sprake is van externe werking kan ook in de provinciale omgevingsverordening worden vastgelegd.

Overige provinciale beschermde gebieden

Naast het NNN kunnen ook andere gebieden beschermd zijn op provinciaal niveau. Dit verschilt per provincie. Beschermde gebieden kunnen als volgt omschreven zijn:

- ecologische verbindingszones,
- weidevogelgebieden, ganzenfoerageergebieden, leefgebied weide- en akkervogels of rust- en foerageergebied ganzen en smienten,
- groene ontwikkelingszone of groenblauwe mantel of groene contour
- natuur/ bos- en natuurgebieden buiten NNN.

Ook deze gebieden kennen een vorm van een beschermingsregime, in sommige gevallen gelijk aan het NNN, soms in een lichtere vorm.

Provincies kunnen ook provinciale landschappen aanwijzen. De aanwijzing van de Bijzonder Provinciale Landschappen is verleend op grond van Artikel 2.44 lid 5 van de Ow (zie tekstkader). Ook deze gebieden kunnen een beschermingsregime hebben vastgelegd in de provinciale verordening.

Art. 2.44 lid 5 Ow
Gedeputeerde Staten kunnen gebieden gelegen buiten het Natuurnetwerk Nederland aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als «bijzondere provinciale natuurgebieden», onderscheidenlijk «bijzondere provinciale landschappen».

Ow - Beschermde houtopstanden

De bescherming houtopstanden heeft (had vanuit de Boswet en Omgevingswet) tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Het begrip houtopstand wordt in de Omgevingswet gedefinieerd als zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. De beperkingen uit de Wnb, dat het moet gaan om een oppervlakte grond van minstens 10 are of een rijbeplanting die meer dan twintig bomen is opgenomen in par. 11.3.1 Bal. Individuele bomen vallen dus niet onder het begrip 'houtopstand', en worden dus niet door de regels van het Bal beschermd. De gemeente kan deze bomen wel beschermen door regels hieromtrent op te nemen in het omgevingsplan.

Artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de opdracht om in het omgevingsplan een bebouwingscontour houtkap (voorheen bebouwde kom houtopstanden Wnb) aan te wijzen aansluitend aan stedelijk gebied. Deze aanwijzing werkt door in de toepassing van afdeling 11.3 van het Bal: binnen de bebouwingscontour geldt die afdeling niet.
De grens van de bebouwingscontour houtkap is niet hetzelfde als de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde kom grens in de Wegenverkeerswet wordt met een ander oogmerk bepaald en vastgesteld. Volgens een uitspraak van de rechtbank is het niet mogelijk om het hele grondgebied van de gemeente aan te wijzen als bebouwingscontour houtkap. De aard van het gebied is bepalend voor de vraag of het gebied kan aangewezen worden als bebouwde kom. De vaststelling van de grens van de bebouwde kom is van feitelijke aard: waar houdt de bebouwing op. De provincies zijn op grond van de gemeentewet bevoegd om in het kader van interbestuurlijk toezicht zo nodig maatregelen te treffen als een gemeente heeft verzuimd om de begrenzing van de bebouwingscontour houtkap vast te stellen, of deze heeft vastgesteld op een wijze die in strijd komt met het recht of het algemeen belang. Een begrenzing die is vastgesteld op grond van artikel 1 vijfde lid van de Boswet geldt ingevolge van het overgangsrecht overigens tevens als begrenzing van de bebouwingscontour houtkap voor de Ow. De begrenzing van de bebouwingscontour houtkap in de zin van de Ow dus niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwingscontour houtkap heeft vastgesteld, is het Bal overal van toepassing in die betreffende gemeente.

Bescherming buiten de bebouwingscontour houtkap

De bescherming van houtopstanden is vastgelegd in paragraaf 11.3.1 en 11.3.2 Bal (artikel 11.111 t/m 11.133). De algemene regels over het vellen van houtopstanden uit het Bal zijn echter alleen van toepassing buiten de 'bebouwingscontour houtkap' zoals die is opgenomen in het omgevingsplan. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is in bepaalde gevallen voor het vellen van een houtopstand een meldplicht en een herplantplicht toepasselijk (zie paragraaf 11.3.2 Bal):

- melding voor het vellen van een houtopstand (artikel 11.126 Bal).
- herplantplicht (artikel 11.129 Bal)

Bevoegd gezag is normaal gesproken GS (zie artikel 11.113 Bal) en in sommige situaties de minister van LNV (artikel 11.114 Bal en artikel 4.12 van het Omgevingsbesluit).

In de volgende gevallen geldt op grond van het Bal geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen (art. 11.111, lid 2 Bal):

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Ow;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
    - wegbeplantingen;
    - beplantingen langs waterwegen, en
    - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
- ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
- bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
- zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Omgevingsvergunning-Natura 2000-activiteit, een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, een Tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Wel kan de gemeente in die gevallen regels opnemen in het omgevingsplan.

Bescherming binnen de bebouwingscontour houtkap

Houtopstanden waren tevens beschermd op grond van gemeentelijk regelgeving. Dit was vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en soms ook een bomenverordening van de betreffende gemeente. De Omgevingswet heeft gevolgen voor de Algemene plaatselijke verordening (APV) en de bomenverordening. Het kappen van een boom wijzigt de fysieke leefomgeving. Regels over de activiteit kappen moeten dus naar het Omgevingsplan.

Gemeenten kunnen zonder beperking in het Omgevingsplan regels stellen over houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap en over de andere houtopstanden die in artikel 11.111, tweede lid Bal zijn genoemd (houtopstanden op erven en in tuinen, windschermen om boomgaarden etc.). Binnen de bebouwingscontour houtkap gelden namelijk uitsluitend de in het omgevingsplan gestelde regels over de kap van bomen (Stb. 2020, nr. 22, p. 157).

Bij voorgenomen kap van houtopstanden dient daarom ook altijd gekeken te worden naar deze bepalingen. Mogelijk kan uit deze bepalingen volgen dat voor de kap van een houtopstand een omgevingsvergunning nodig is welke bij de gemeente moet worden aangevraagd.

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

Bijlage 2 Methodiek natuurtoets

In deze bijlage wordt de methodiek beschreven die gehanteerd is tijdens het onderzoek naar de aanwezigheid en de toetsing van beschermde soorten, beschermde gebieden, beschermde houtopstanden en kansen voor natuurwaarden in het plangebied.

Soortbescherming

Het onderzoek naar beschermde soorten bestaat uit een bureaustudie, oriënterend terreinbezoek en effectbepaling.

Bureaustudie

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek is specifiek gekeken naar vogels (artikel 11.37 Bal) strikt beschermde soorten (artikel 11.46 Bal) en 'andere' beschermde soorten (artikel 11.54 Bal en Bijlage IX). Bij vogels is met name speciale aandacht geschonken aan vogelsoorten met jaarrond beschermd nest. Bij werkzaamheden in watergangen/waterwegen is specifiek aandacht geschonken aan soorten van het aquatisch milieu. Bij werkzaamheden aan gebouwen is specifiek aandacht geschonken aan gebouwbewonende soorten. In voorliggende toetsing worden geen conclusies getrokken wat betreft de verwachte aanwezigheid van Rode Lijst-soorten in (de directe omgeving van) het plangebied.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en het (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd[2]. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2019-2024 beschermde soorten zijn aangetroffen in een straal van 1 km rondom het plangebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. De resultaten van de bureaustudie geven een indicatie van de soorten die in het plangebied kunnen voorkomen.

Oriënterend terreinbezoek

Tijdens het oriënterend terreinbezoek is door middel van een fysieke inspectie gekeken naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren. Daarnaast heeft een biotoopbeoordeling plaatsgevonden. Bij een biotoopbeoordeling wordt gekeken in hoeverre het aanwezige biotoop geschikt is voor beschermde soorten. Het betreft een deskundigenoordeel op basis van een biotopenscan. Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Effectbepaling

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het oriënterend terreinbezoek is bepaald of op voorhand (negatieve effecten op) beschermde soorten al dan niet kunnen worden uitgesloten en of vervolgstappen (soortgericht nader onderzoek) noodzakelijk zijn. Indien van toepassing is geadviseerd over de te volgen procedure in het kader van de natuurwetgeving.

Beschermde gebieden

In het kader van gebiedsbescherming zijn de volgende gebieden meegenomen:

- Natura 2000-gebieden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Overige provinciaal beleid.

Op basis van een bureaustudie is de ligging van de gebieden ten opzichte van het plangebied in beeld gebracht. Hiervoor is gebruik gemaakt van onder andere AERIUS-calculator (versie 2023.2) (Natura 2000-gebieden) en de

[2] Deze informatie is (deels) afkomstig uit de NDFF (2023) op basis van een abonnement van Antea Group en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

provinciale website en/of digitale atlas (NNN, overig provinciaal beleid). Op basis van de ligging en de voorgenomen ontwikkeling is (indien relevant) een effectbepaling uitgevoerd. Voor de effectbepaling is gekeken naar directe effecten als gevolg van ruimtebeslag. Indien van toepassing zijn ook mogelijke indirecte effecten bekeken. Hierbij kan gedacht worden aan verstoring door geluid, licht en trillingen en optische verstoring. In het kader van Natura 2000-gebieden is ook gekeken naar mogelijk effecten door een toename aan stikstofdepositie. Indien aan de orde is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. Hierbij kan gedacht worden aan een voortoets of passende beoordeling t.b.v. Natura 2000-gebieden. Of het doorlopen van een 'nee, tenzij-procedure' in het kader van mogelijke effecten op NNN-gebieden.

Beschermde houtopstanden Ow

Op basis van het planvoornemen en de ligging van het plangebied is onderzocht of er onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn binnen het plangebied. Hierbij is gebruik gemaakt van de door de initiatiefnemer aangeleverde informatie over het planvoornemen, recente luchtfoto's en indien beschikbaar de begrenzing van de gemeentelijke bebouwde kom Ow. Indien onder de Ow beschermde houtopstanden aanwezig zijn in het plangebied, is getoetst of er sprake is van aantasting van beschermde houtopstanden. Indien er sprake is van aantasting van Ow beschermde houtopstanden is geadviseerd over de vervolgstappen en de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving. In voorliggende rapportage is niet getoetst aan gemeentelijk beleid omtrent de kap van bomen en/of bosschages (bijv. APV, bestemmingsplannen, etc.).

Kansen voor natuurwaarden in het plangebied

Binnen een plan zijn vaak mogelijkheden/ kansen aanwezig voor het verhogen van de natuurwaarden (biodiversiteit). Indien dit van toepassing is op het voornemen, zijn hiervoor suggesties gedaan op basis van expert judgement.

Bijlage 23 Rode lijst soorten uit NDFF

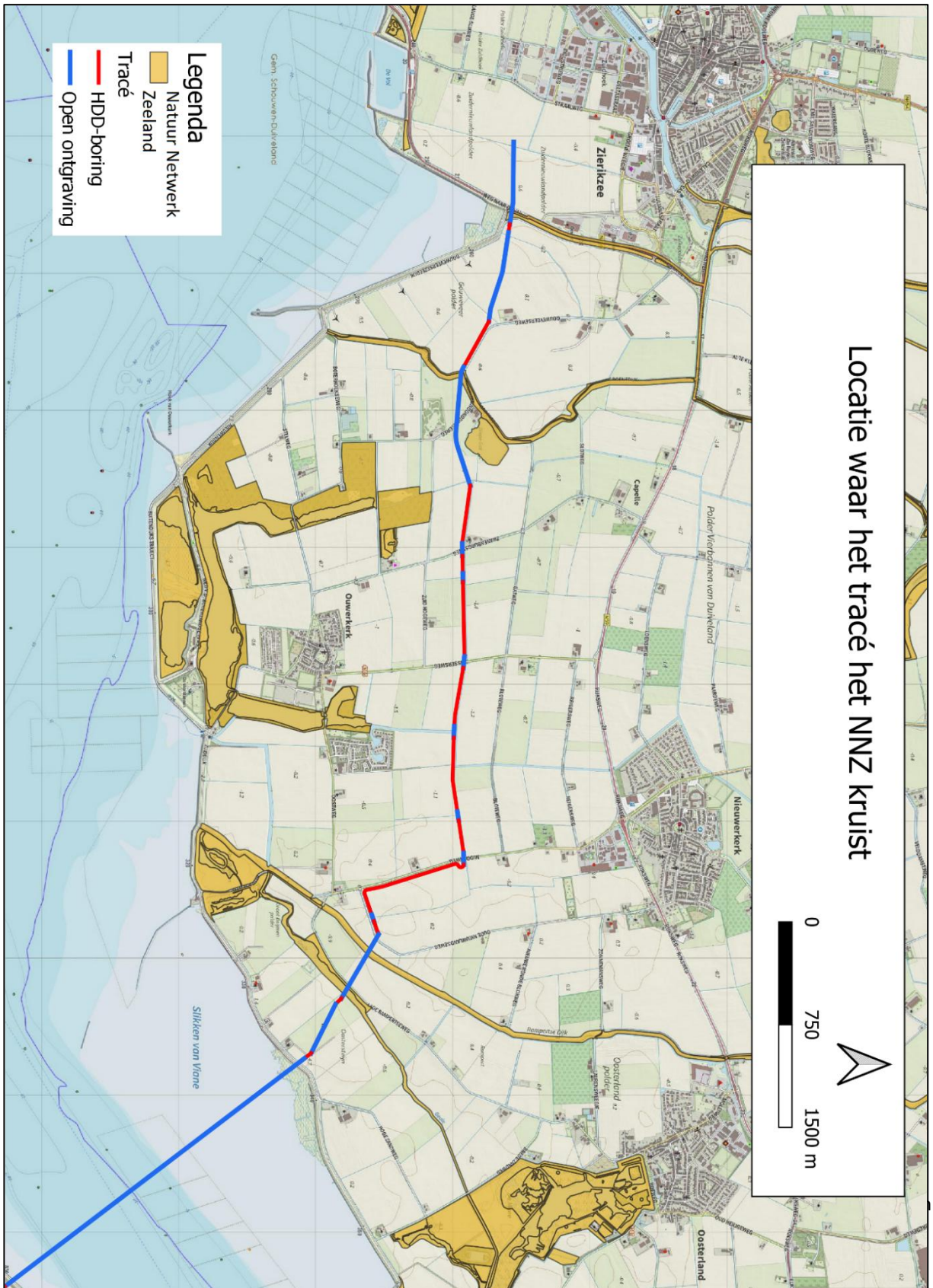
Bijlage 3 Rode lijst soorten uit NDFF

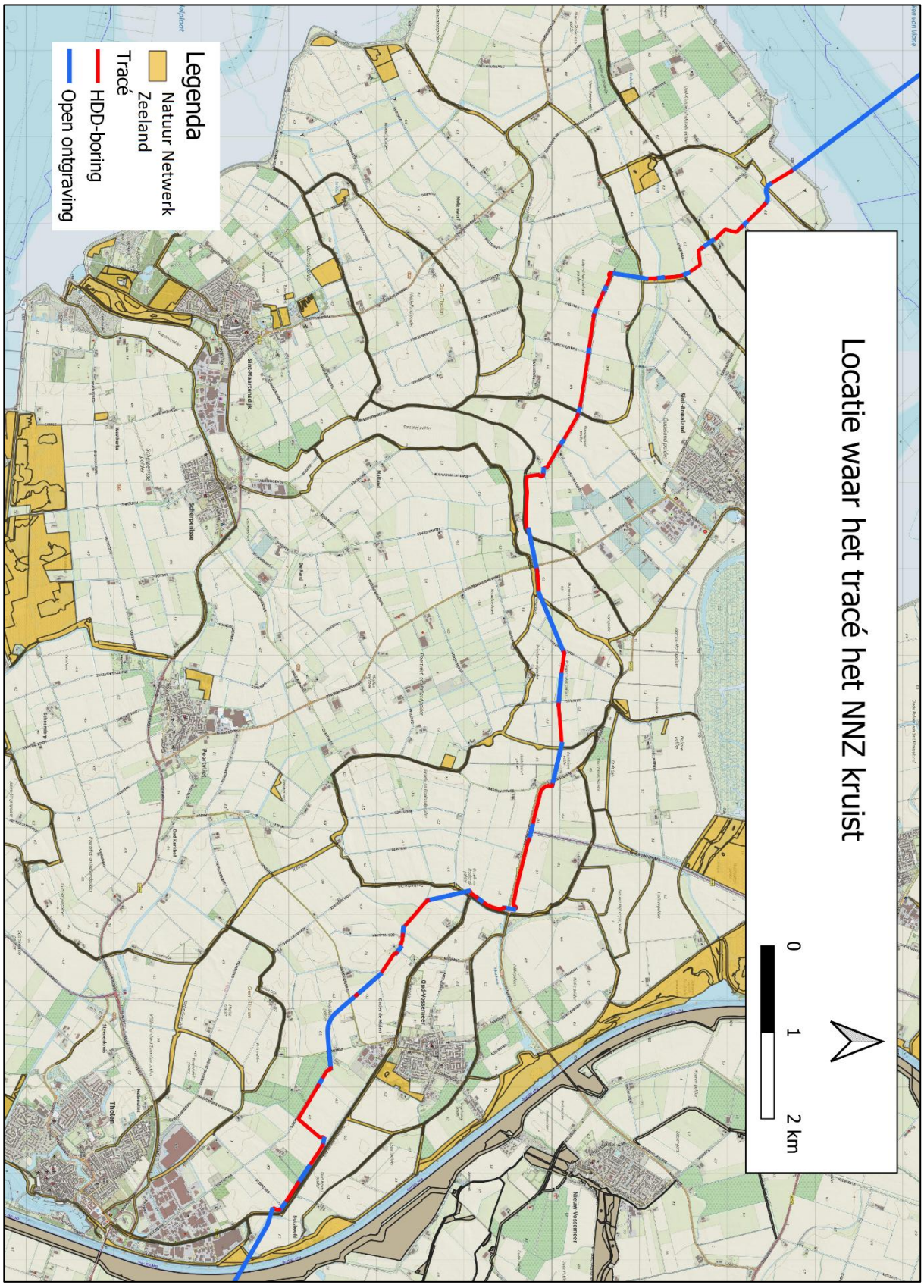
Rode Lijst soorten waarvan waarnemingen in de NDFF bekend zijn in het plangebied	
Soortgroep	**Soort**
Vogels	Huiszwaluw
	Patrijs
	Wulp
	Goudplevier
	Wilde zwaan
	Kleine zilverreiger
	Tureluur
	Smient
	Blauwe kiekendief
	Wintertaling
	Grote mantelmeeuw
	Middelste zaagbek
	Slobeend
	Oeverloper
	Torenvalk
	Graspieper
	Visdief
	Brilduiker
	Kemphaan
	Pijlstaart
	Watersnip
	Zeearend
	Ringmus
	Huismus
	Kneu
	Spotvogel
	Boerenzwaluw
	Gele kwikstaart
	Veldleeuwerik
	Koekoek
	Grutto
	Grauwe vliegenvanger
	Zomertortel
	Bontbekplevier
	Dwergstern
	Ransuil
	Steltkluut

	Tapuit
	Kramsvogel
	Zomertaling
	Nachtegaal
	Zwarte mees
	Noordse stern
	Grote stern
	Boomvalk
	Dwergmeeuw
	Zwarte stern
	Grote lijster
	Keep
	Steenuil
	Paapje
	Wielewaal
	Matkop
	Velduil
Zoogdieren	Haas
	Bunzing
	Wezel
	Konijn
	Hermelijn
	Noordse woelmuis
	Laatvlieger
Amfibieën	Rugstreeppad
Insecten - Dagvlinders	Bruin blauwtje
	Oranje zandoogje
	Kaasjeskruiddikkopje
	Grote vos
Planten	Eenbloemige zeekraal
	Zeealsem
	Klein schorrenkruid
	Zeeweegbree
	Dunstaart
	Gewone zoutmelde
	Graskers
	Zeepostelein
	Moeraswespenorchis
	Kamgras
	Schorrenzoutgras
	Wilde kool
	Klein zeegras
	Melkkruid
	Gewone agrimonie
	Kattendoorn
	Moeslook
	Korenbloem

	Klein slijkgras
	Beemdkroon
	Duifkruid
	Rode ogentroost
	Klavervreter
Overige soortgroepen	Kortarige zeekraal
	IJle lamsoor
	Kleine ratelaar
	Bokkenorchis
	Heemst
	Gewoon kweldergras
	Blauw walstro
	Bevertjes
	Welriekende agrimonie
	Tripmadam
	Karwijvarkenskervel
	Selderij
	Engels gras
	Rapunzelklokje
	Brede aardtong
	Populierleemhoed
	Kleine molenaar
	Duinkronkelbladmos
	Gewone zeecitroenkorst
	Groot leermos
	Bruine zeekorst
	Groot takmos
	Waaiertakmos
	Limnephilus
	Stenophylax
	Leptocerus
	Grammotaulius
	Huiskrekel
	Grote vos
	Kattenkruidbij
	Borstelwespbij
	Grashommel

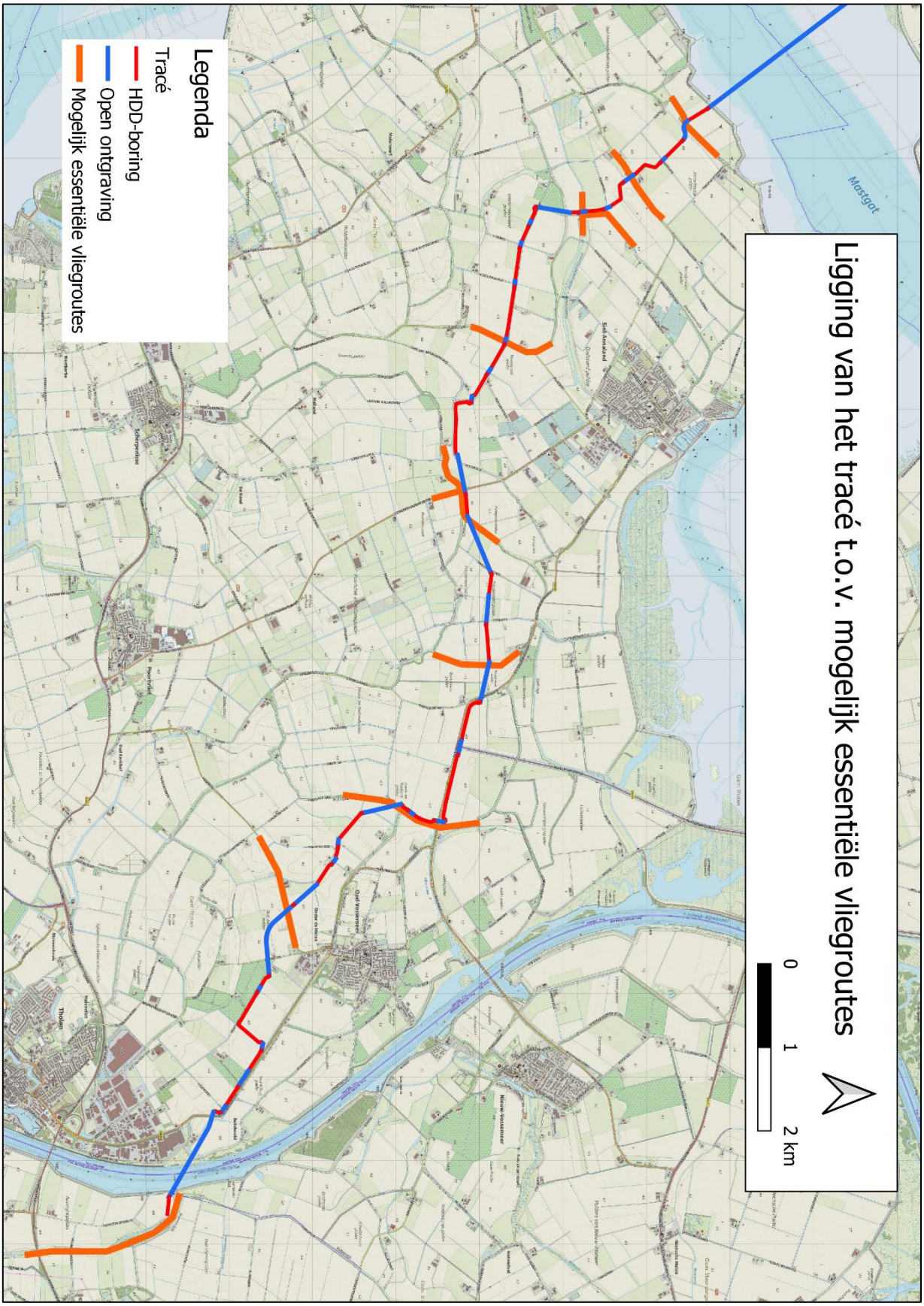
Bijlage 4 Kaart met kruisingen van het tracé t.o.v. Natuur Netwerk Zeeland-gebieden

Legenda
Natuur Netwerk Zeeland
Tracé
HDD-boring
Open ontgraving
Locatie waar het tracé het NNZ kruist
0
1
2 km

Bijlage 5 Kaart met kruisingen van het tracé met mogelijk essentiële vleermuis vliegroutes

Ligging van het tracé t.o.v. mogelijk essentiële vliegroutes
0
1
2 km
Legenda
Tracé
HDD-boring
Open ontgraving
Mogelijk essentiële vliegroutes
Mastgat
Tholen

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensoring en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2025
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontlenen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl